

עין השם

עין השם: א. עין השם... ב. עין השם... ג. עין השם...

סדר:

סדר: הנהגה... דרכים... חוקים... פקקים...

האשה שהיא עושה פרק תשעי נדה

האשה שהיא עושה פרק תשעי נדה: ואשר יום עשרים... פרק תשעי נדה...

הרהר עלך האשה

הרהר עלך האשה: הנהגה... דרכים... חוקים... פקקים...

הנהגה

הנהגה: דרכים... חוקים... פקקים...

מסורת הש"ס

מסורת הש"ס: דרכים... חוקים... פקקים...

מסורת הש"ס

מסורת הש"ס: דרכים... חוקים... פקקים...

תניוקת פרק עשירי נדה

תניוקת פרק עשירי נדה: עד שותחיה המכה תגן... פרק עשירי נדה...

תניוקת פרק עשירי נדה

תניוקת פרק עשירי נדה: הנהגה... דרכים... חוקים... פקקים...

תניוקת פרק עשירי נדה

תניוקת פרק עשירי נדה: דרכים... חוקים... פקקים...

תניוקת פרק עשירי נדה

תניוקת פרק עשירי נדה: דרכים... חוקים... פקקים...

תניוקת פרק עשירי נדה

תניוקת פרק עשירי נדה: דרכים... חוקים... פקקים...

עין השם

עין השם: א. עין השם... ב. עין השם... ג. עין השם...

תניוקת פרק עשירי נדה

תניוקת פרק עשירי נדה: הנהגה... דרכים... חוקים... פקקים...

תניוקת פרק עשירי נדה

תניוקת פרק עשירי נדה: דרכים... חוקים... פקקים...

תניוקת פרק עשירי נדה

תניוקת פרק עשירי נדה: דרכים... חוקים... פקקים...

תניוקת פרק עשירי נדה

תניוקת פרק עשירי נדה: דרכים... חוקים... פקקים...

תוספי הרא"ש

תוספי הרא"ש: דרכים... חוקים... פקקים...

מסוף רשי' דמים יפן לאשה... דרכים... חוקים... פקקים...

דרכים... חוקים... פקקים...

דרכים... חוקים... פקקים...

וזהו פצת רש"א אך לפ"ז אשה זו לעולם לא תטמא והרי קמן דרובא נשים בעולם יש להם דם נדות ואיך נפיק זו מרוב נשים מפני חזקת טהרה שלה הלא רובא עדיף מחזקה ע"כ לייחד לה זמן מה שנאמר שראתה בו דם נדה ונמלא נאמר שהוא ציוס וקחה ומנחה: וממלין לה מיהת ציוס וקחה כך היא פצת החוס': וממילא יומא כן הכא דאשה זו אחר שפקה בטהרה ואפ"ה נחזיקנה ב"י בטוהרה היינו מנשום דלא ילאתה מחזקת דאיה עדיין אם נחשו לפחות ומכרימם הרי נוקיים ת"הד שם וז"ל אי לא תלינן במאכלות ב"י הראשונים אין אשה יכולה לטפור ז' נקיים עכ"ל הרי דגוליא לזו מרוב נשים שהרי רוב נשים אין שופעות דם והולכות כמה וכמה יומים ובשלמא מכה אפי' שבגופ' שבדאי מוליאה דם העוברות אחר איזה יומים אם נפקת כל הדמי' בדם נדה אין זה נגד רוב נשים דכמה פעמים מוליכו טאשה שופעת דם איזה יומים אבל אם לא נתלה במאכלות נאמר ששופעת כמה שנים וזה נגד הרוב ורובא עדיף מחזקה חזקת טוהמ' שלה וזה צדור ואין כאן דוחק כלל: ל"ב האשה שאמרו דנין עלי' שאין וקח גיד העורק הזה נושך אלא איזה יומים א"כ אין לתלות בה צ"ג הראשונים אך נעשה לה חקנה כנ"ס מנחת יעקב שמיר אחר צ' ימים לראיה תפסקו בטהרה דאע"ג דאילו ג' יומים אין עולין לה לנקיים מפני חשש פולטת ותמתין עד אחר חמשה יומים ומ"מ מועיל לה בדיקה של נחזיקנה רואה ואם אחרי ה' יומים תפתח עורק הזה שלה חולין בו כתמיס כנ"ל למעשה:

תשובה קסו

שאלה אשה חכמה א' וז"ל השאלה אשה קצעת וקחה לכ"ו או כ"ז או כ"ח מיום ראיתה ומושפת כל פעם לראות יומים וזה הפעם ח' אב המחילה לראות עד ט"ו אב ונצטה לבנים צין השמטות וביום י"ט אב המחילה לראות ושופעת עד כ"ו אב ולצטה לבנים צין השמטות וראת' א"כ"מ מעט ולא הית' יכולה ללבוש לבנים עד יום א' העבר וכחיום זמן טבילה והוא מן ח' אב ל"ט יום וזמן י"ט אב הוה כ"ז יום עכ"ל השאלה לא ידעתי מנו:

תשובה מחולי כתב השאלת נראה כי היא אשת חבר ורוח מן בעלה הוסיף צפיה ולהיות כי צאה השאלה מאור הסתומה ע"כ הולנדרי קלח ולצד כל חלקי הסודת הגם שהדברים פשוטים ומבוארים שבוקקי ראשונים ואחרונים: —

ואומר ראשון מחלה כי אין לפרש לשון השואל בנ"ס קצעת וקחה לכ"ו או לכ"ז או לכ"ח דהיינו שכל קצעה לדילוגין חלילה שבחמלה הפליגה ב"ו ימים וא"כ כ"ו וא"כ כ"ח וכו' חזרות חלילה לעולם ובדאי קמיימא שיהיה לפני ח' אב דאשה ציוס כ"ו באופן שהיו יש לחוש ליום כ"ז ז"ל במשמעות לשון השאלה צ"מ ח' או ארן וגם קילד הדבה במקום שהיה לו להאריך אפי' לא נמכון לזה אלא לוונר טאשה זו אין לה וקח קצוע ליום ידוע ומש רק זה צדור לה שלא תקדים לראות בפחות מיום כ"ו לראיתה ולא תאחר ויום כ"ח אבל אין לה יום ידוע בזה אלא שכל דרכה לעולם לפרוש מיום כ"ו ואילו וכן נאמר לי שכל דרכה יומא ומ"ו שנים:

(ב) הנה אשה זו אשת בחמה פתחה פיה מורה וקלקלה דבריה צמ"ס וראתה א"כ"מ מעט וכו' אם כמותו מדברי' שראתה ממש מה לי מעט או הדבה אפי' פחות מעטין המרדל גורם לנתין הוסחתו זה פשוט ואין לורד לרא' לרוב פשיטתו מ"מ אביא קלח דאי' ממש הראב"ד ב"ס בעלי הנפש וז"ל ועוד אני אומר שאין הכתוני' עוקרים ולא קובעי' וקח אלא כחמי עד הצדוק לה שהן מטמאין ככ"ש והרי הן כראוי' לכל דבר עכ"ל והביאו הטור וז"ל ס"ק ק"ץ יע"ש מוכ' דכחמי עד הצדוק שמתמאים ככ"ש הרי הן כראי' לכל דבר ומשרה קובעת וקח א"כ מבואר דראי' כ"ס קובעת וקח והוא פשוט א"כ ה' מהלודך להודיע איזה יום היתה הראיה כ"ס היא שגדע לחשוב ההפלה שמיום י"ט אב עד הראי' ההיא ותחשו לה ולימי החדש אך כמדומה לי לא נמכוונה השאלת בדאי' דק שמלאה כחם מה באופן שכתרו ימי ליצורה ונתגלגל' ימי ליצורה עד היום הזה שהוא ט"ו אלול: —

(ג) ט"ש שראתה מח' אב עד ט"ו אב ובפעם שנית מ"ט אב עד כ"ו אב עכ"ל אין בזה שום נפקותא לרינא כי כבר הסכימו רוב הפוסקים ראשונים דבתר מחלת דאי' אזלי' בקביעות הוסת ועונ"ש ס"ק קפ"ט סקל"ט:

ואחר שבררנו לשון השואל נבוא להשיב וה' יעזרני גל עיני וראייתה נפלאות:

והיא זה אם האשה הזאת לא קצעה מעולם שום יום ומשלתה ימים אלו דהיינו כ"ו כ"ח כ"ח שום יום מאלו לא קבעתה ג"פ ז"ל אלא פעם ראתה ככ"ו וא"כ נעקר לכ"ח וממנו לכ"ו וכן לעולם באופן שלא קבע שום א' מיומים אלו להיות וקח קצוע ונמלא שבעק צפעס א' א"כ השמא הכא נעקרו כולם ושזב לא תחשו לשום אחד עתה כי משראתה ציוס ח' אב וחזרה וראתה י"א ימים אחרי כן שהוא

י"ט אב א"כ לדעת רמב"ן הביאו הד"מ קי' קפ"ט והביאו הש"כ שם סקל"א נעקר ההפלה שהיתה לריכה לחוש לו ע"י ראי' ח' אב וכן הסכים ב"ס מפארת ישראל ואפי' לה"ט שם סק"י"ח דהאריך וסובר דלא נעקר בדאי' המפקת בנתיים מ"מ האשה הזאת כשהגיע יום ג' ד' ה' אלול ולא ראתה בזה הרי נעקרו משעות א' ונ' ימים כ"ו כ"ז כ"ח ושזב לא תחשו להם כ"א להפלה שמיום ח' עד י"ט אב והיינו י"צ ימים וגם זה כבד חלק עבר ציוס ר"ח אלול נמלא שאין לה לחוש עתה כ"א לוקח המודש ולעונה ציונית שהיא נמשכי' לשלשים יום ולהיות כי חדש אב נמלא ציוס שלשים לראיתה שהוא עונה ציונית ויום וקח החדש ונקלעי' אהדי' לכ"ע עש"כ שם סק"ג ותחשו מיום י"ט אלול ולא לשום משטא אחרת כלל כל זה אם לא קבעה וקח ג"פ ציוס מן הימים הנ"ל: —

אך אם קבעה וקח ג"פ ולא נבעי' אם ארתה הפלה של ח' אב ה' קבעה כנון שג"פ ז"ל ראתה ציוס כ"ח וגם דאי' ח' אב היתה בהפלה כ"ח יום א"כ פשיטא שלא מהני עקירה פ"א וכן אם היה וקח הפלגת יום כ"ח קבעה לפני צ' או ג' וקחות אפי' שהפלה וקח ח' אב ה' ליום כ"ו וא"כ ציוס י"ט שנתה ליום י"ז ומ"מ עדיין לא נעקר יום כ"ח ג"פ ומושפת לו וכיון שהלילה תהי' יום כ"ח אסורה לשוט וזה פשוט אלא אפי' רק פ"א מוזמן דחוק מאור לפני ע"ז שנים קצעה וקח יום כ"ח ג"פ וא"כ עקרה צ"ג דארת ומשעות זה מזה ועדיין לא קבעה לה וקח אחר במקומו א"כ כיון שראתה רק פ"א כ"ח חזר וקח למקומו ולריך עקירה ג"פ מחדש כמבואר צפעס קי' קפ"ט סט"ו והאסרה אשה זו לשמש הלילה שהוא כ"ח ליום י"ט אב וזה פשוט אך תשמש ליל צ' נהיי ג' י"ז אלול שהוא יום כ"ט לראייתה וכל זה פשוט מאור:

אמנם אי שכתה ולא ידעה כלל טוב זמן קציעו' וקחה רק כמבואר בשאלתה ובספקיה אי קבעתה א' מן הוסתות ג"פ או לא אין בידי להחיר כלל לשמש בעונה הקמוכה לסקח וקחה לא נבעי' למחן דס"ל וקחות דאוריית' אלא אפי' להבדירי' וקחות דרבנן היינו אם לא בדקה ועבר וקחה לא מחזיקין בטמא' שנת ראת' לא אמרי' אבל לשמא מראה מישי' מראורייתא והוא דעת מוס' יבמו' ס"ב ע"ב וכן קבלתי מאל"ו הגאון החקיד שכתבו' מר"ב ל"י לחוש לחומרת כמה פוסקים ראשונים דס"ל הכי וכן דעת הגאון מהר"י ב"ס מפארת ישראל ובקונטרס אחרון שם ודלא כמשמע משמעות לשון הש"כ קי' קפ"ד סק"ה וכן הארכמי' בחי' לומ' שבעו' ועיי' בחזרת הצי' הארוך להרשב"א שער צ' ובצדק הצי' שם מבואר כן ותמהני על הגאון נודע ביהודא ז"ל אשר בנה קברות ומנפשו ולא הזכיר ס' הרא"ה הנ"ל בזה ואפילו לדידי' שה"ד שהוא דרבנן בעלמא מ"מ לא מלאני לבי להקל לכתחלה בספיקא דמלי אחי לידי חיוב מטאת ח"ו כמבואר פ"ב דשבעות וכו"ס דהאי אשה מומי' אי קבעה לה וקח הרי אסורה לשוט צליל קביעות וקחה ואי לא קבעה א"כ הרי היא עתה כאשה שאין לה וקח כלל ואין לה חזקת טהרה כלל כמ"ש רמב"ם וכו"ס כמבואר צפעס קי' קפ"ו הגם שהש"כ האריך שם לנועביתו מ"מ אשה זו יש להחמיר יותר בהגיע יומים הללו שרוב ימים היתה עלולה לראות בהם לא מלאני לבי להקל אפי' ב"ס דרבנן וענ"ש מפארת ישראל קי' קפ"ז סק"י"ח מ"מ אומר אני אם הירע צדור שזה שלשה פעמי' ז"ל ראתה ציוס ולא צלילה דהיינו מחלת ראיתה היה ציוס א"כ ילאה הלילה ומכלל ספק ונהי' שהש"ד החליט ב"ס קפ"ד להחמיר כא"ז לפרוש יום ולילה מ"מ הכל יש לסנוך כיון דבאל"ה הוה ספיקא אבל זולת זה לא ידעתי להקל כלל הנלעד כחצתי רובו דהדברים המה פשוטים ומבוארים חממתי פה ק"מ מ"ד יום א' ע"ו אלול מקי"ט לפק: מש"ק סופר מפס"ד מ:

תשובה קסו

תייתי שלמא דבא מן שמי' ומייס לאמ"ו הגאון המפורסם בכל קלוי ארץ ויס דחוקים דולה מים מבורות עמוקים בנז וממנו מרובות עולם מוסדי דור ודור יקום כושל יקיומן מיליו מרדש ונופת מחוקים מפומי' דמז נפקין זקוקין דנורא נחמדים מזהב ומכסף ומזקקים ה"ה הכהן הגדול מורה נבכש מפיהו משפטים וחוקים הוא המורה המרווה למאון לחימים כמים על אפיקים נ"י ע"ה פטיס החזק כראי מולקים כק"ש מהו' נתן מר כהן לריק על החסידים ועל הלדריקים הוא הנשר הגדול המדחף על גזליו תלמידיו הומיקים ככפי יונה נחפה בכסף ואצדומיה ידקריקים ואנא מן זעירא לא מן מיישים אלהין מנגדיים דקיקים נקטינא צשיפולי גלימא ואחוינא קידה והסתחוי' בחוך הבאים לפני אמ"ו הגנ"י צננים ושלשה נגריים גם אני בחלומי חזיתי חרות קושי' ופירוקא ודברים שלריכים לפניס להגישו אל הכהן העומד לאורים להאר עיינו ולהגיה חשכנו ה' ישמחה וחייהו יאשר עיינו בצרץ נכוות וישבע שובע שמות ובחפרו נקוה ירוה למאוריני בני מנוחות ישכנו תשובה נכונה מכח אלקי' חרות על הלוח' ואנחנו נקטוף מלומותיו עלי' שיח שפתוחינו ומהם נשים חכמה בטוהרות וזה החלי' צמס אלקי' הדרומת: ייז

ג"פ כל מה שראתה ולא נמוחו כלל שזו אינה זריכה לנדוק מה שהיא רואה אח"כ כדרך זה שהי הומוקה שדברים אלו אינן דם רק נאים ממש שגופה זוקא נאשה שיש לה וסמ [בג] ושלא בשעת וסמה כמו שנתאר גבי מכה לעיל סי' קפ"ו :

ו' במה דברים אמורים שצריך בדיקה ושרייה במפלת כמין [כד] קליפות ושערות אבל חתיכת דם אע"פ שקשה ואינו נמוח טמאה פ' ו"א שגם לזה צריך בדיקה [כה] בשרייה פ' אם היא חתיכה קטנה כשיעור שפופרת הקנה [כו] דק שבדקים : **קפט דיני אשה שיש לה וסת קבוע ושאינן לה וסת קבוע ובו ל"ד סעיפים :** א כל אשה שאין לה וסת קבוע ה' חוששת ליום ל' לראייתה שהיא עונה בינונית לסתם [א] נשים

[כד] קליפות ושערות. שורטת מוכחה עליהן שהן זריה בפני עמנן שאין דרך דם להתייבש ולעשות לורוח כאלו וכמין עפר נמי אין דרכו של דם להתייבש וללחץ נפרך כעפר אלא שלפעמים נעשה כן דרך מקרה ולפיכך צריך לנדוק בשרייה ושלא נמוחו אגליה מילתא דלאו דם הוא אלא זרייה בעלמא הוא וכשנמוחו ע"כ לאו זרייה נינהו אלא דם היה ונתייבש דרך מקרה ונעשה כן אבל דם יבש דעלמא אפילו לא נמוח נמי דם הוא וטמא עכ"ל הרשב"א בתורת הבית ונמשמרת הביט"ש : [כה] בשרייה. דכל דם יבש שאינו נמוח אינו דם אלא זרייה כדרך ששינו גבי שערות וקליפות ועפר (הרו"ה פ"א ש"ס) והכח הש"ך דירושלמי מוכח כפירא הראשונה וכן דעת הש"ע שהיה כפירא הראשונה נכנסת והאחרונה נשלטן יש אומרים דס"ל עיקר כפירא הראשונה (מנחת יעקב) : [כו] דקה מן הדקה. דמדקיי"ל⁵⁵ רואה בשפופרת טוהרה שמעינן דשפופרת אין זה פתיחה קבר כלעיל⁵⁶ אלא דשיעורא דשפופרת גופא לא אחפרש לן אס עב או דק הילכך אולינן לומר לה לאחרייה ולא משהירין אלא כשיעור שפופרת דק שבדקים (ב"י) :

קפט [א] נשים. שרוב הנשים דרכן לראות מל' לל' [רמב"ן רשב"א⁵⁷] (א) ול' יום אלו הם מתחילת ראייה למחלת ראייה וז' ימי הראייה ככלל הלי' (ב"י ב"ח פרישה⁵⁸ לנפש שלי"ה ט"ו) חסכ צ"י דלא כש"ך⁵⁹ דהיינו כשראיה נאחד נשנת דרכה לחזור ולראות בני בשנת בנות ד' שבועות הילכך חוששת ליום ל' לפרוש מבעלה מתחלת הלילה (שלי"ה) עד סוף היום אפילו ראתה עכשיו גלילה (כרמי פלתי ס"ק ט"ו וכו' נגמ' ופוסקים) וגם זריכה לנדוק עממה זו ביום למחלה (טור וש"ע סי' קל"ו) ויש אומרים שעונה זיונית היא ביום ל"א (רש"י⁶⁰ חוק"ט ש"ך⁶¹) ויש אומרים שלא הוכרה עונה זיונית אלא לענין בדיקה ותביעה שאסור לנדה עליה עד שיפגענה ותדוק עממה משהגיע יום העונה שהוא יום ל' מתחלת ראייתה ואם לא בדקה עממה ביום

50 ה' נדה סי' תשל"ה : 51 סק"ד : 52 ס"ק ט"ז : 53 ג' ע"א : 54 בהשגות לבעה"ט שער הפרשה : 55 ס"ק י"ז : 56 ס"ק י"ג : 57 ג"א ע"ב : 58 סעיף ג' : 59 פ"ה ה"ו : 60 ב"ז ש"ג כ"ו ע"א : 61 אות כ"ג : 62 סעיף א' : 63 שער האמויות אות ק' ה' ביאה : 64 ס"ק י"ז : 65 ס"ק י"ד : 66 ס"ק י"ד : 67 ס"ק י"ד : 68 ס"ק י"ד : 69 ס"ק י"ד : 70 שם ד"ה בתוך : 71 י"ב ע"א ד"ה בתוך : 72 סק"ל : 73 פ"ב הי"ב :

קונטרס אחרון

(א) ולי' יום אלו כו'. כן הוא לשון הרמב"ן בהלכותיו (פ"ה הלכה ה') והלשון מורה בפשיטות דהוא יום ל' מראיה הראשונה דיום ל"א מקרי מל"א ללא נשלטן הרמב"ן (שם הלכה כ') והוצא עבור וכן דעת כל האחרונים והש"ך יחידא הוא בפירוש הש"ע :

ועיין

ביום העונה זריכה לנדוק אח"כ פעם אחת קודם שינדה עליה אבל ע"י בדיקה מותרת אפילו ביום העונה ואינה זריכה לפרוש מבעלה (רש"י⁶² מוספות רמב"ן⁶³) ולהלכה אין לנו אלא דברי הש"ע : [ב] לזמן הידוע. נבלו כל עונת הוסת כלעיל סי' קפ"ד ואינה זריכה לחוש לעונה זיונית אפילו שינתה וסתה פעם וסתה שזריכה היא לחוש של ליום ששינתה זו כדון וסת שאינו קבוע כלקמ"ו כל זמן שלא נעקר וסת הקבוע לגמרי (אחרונים) :

[ג] היום. פירוש היום נלמד ופסקה זו שאילו המשיכה ראייתה ליום שלאחריו מחשבין ההפלה מיום שלאחריו שהוא סוף ראייתה כלעיל סי' קפ"ד ס"ק כ"ב : [ד] כשיגיע כ'. שמה תראה זו זריכה לפרוש מבעלה כל עונת הוסת כלעיל סי' קפ"ד וגם זריכה לנדוק עממה למחלה בשעת הוסת או אחריו באותה עונה אע"פ שעדיין לא קבעתו כלעיל שם סעיף ט' :

(14 סעיף ב' : 15 סעיף י"ד : 16 סעיף ב' : לחפש

קונטרס אחרון

* ועיין משנת חסכ צ"י סי' קי"ד שהרבה להשיב על הש"ך משנתו ונאמרו רק לשון הרמב"ן שנהג"ה סעיף י"ג * ע"י צ"צ י"ד שהוא עיקר בנין הש"ך וסודו אין די השיב צ"מ החסכ צ"י אטו כי רובלא כו' כיון שגא למשנז פפרוטוטו כל המשמות שהוכיחן כבר בפירוש :

אבל באמת כל מעיין בהלכות נדה למעשה יראה לעין דלא ק"ל כלל דין עונה זיונית לפרוש מבעלה אלא לבדיקה ותביעה אחר העונה או ביום העונה ותוך עונתה היינו לפני יום העונה כמבואר בהדיא ממ"ש צ"צ הלי' י"ב וע"ש צ"ה הלכה ב' ג' ד' ה' ו' דמשמע בהדיא שם דשלא בתוך ימי עונתה מותרת בבדיקה ולא חילק בין יום העונה או אח"כ (והטור וש"ע סימן קל"ו) שהעתיקו לשונו שצ"ב הלי' י"ב סמכו על מ"ש צ"י וקפ"ט⁶⁴) וכן צמרא⁶⁵ ופירש"י⁶⁶ מיירי בבדיקה ותביעה אלא דהרשב"א⁶⁷ כתב על פירש"י ושמעינן מיניה כו' דמשמע ליה הכי אבל רש"י ע"כ לא ק"ל הכי דהא רש"י ק"ל דאפילו יש לה וסת חוששת לעונה זיונית כמ"ש הר"ן בחידושו פ"ב דשבוועת⁶⁸ ובצרייתא דף ק"ד תינא בהדיא (היתה למודה לראות כו' ושינתה כו') מ"ח ואילך הומוח כולן אפילו י"ז ו"ח נחדש שלאחריו שהיא עונה זיונית לכ"ע ואף הרמב"ן שחלק על רש"י בזה מודה ליה שאם לא ראתה בשעת וסתה חוששת לעונה זיונית כמ"ש הר"ן שם משמו ולמה השמיע דין זה בהלכותיו ואדרבה סתם וכתב כמה דברים אמורים נאשה שאין לה וסת כו' אלא ודאי משום דכל הסוגיא לא מיירי אלא לענין בדיקה ותביעה ונמשקנא לא קי"ל כרנה גר בר חנה אלא דגם ביש לה וסת נעיא בבדיקה אחר הוסת א"כ ליכא נ"מ דבין זה וכלל ונמשמרת הבית לא נסמייע מהרמב"ן אלא לענין עיקר חשש עונה זו וענין פירוש הסוגיא דאינו כמ"ש צבדק הבית⁶⁹ אלא כמ"ש בתורת הבית הארוך⁷⁰ מדע שהרי נסמייע גם מפירש"י ורש"י ק"ל הכי אף ביש לה וסת וגם בעיקר יום העונה לא סבירא ליה לרשב"א כרש"י דלרשב"א הוא יום ל' כמ"ש החסכ צ"י ודעת כל האחרונים ורש"י ק"ל דהוא יום ל"א לפי מה שהבינו החוס' בלשונו שכתב חז"ן לסוף עונה דהיינו יום ל"א ומשום הכי כתבו החוס' דף י"ב ע"ב⁷¹ בפשיטות דמדי חדש אינה זריכה תביעה ואם יום העונה הוא יום ל' ואין הימח אלא קודם לכן לא שייך לשון מדי חדש כיון שיום א' וכו' הם נחדש אחד שאין חדש פחות מכ"ט יום וכך הבינו החוס' ומשום הכי לא כתבו החוס' דברייהם בלשון פלוגתא על רש"י. ובאמת לרמב"ן ורשב"א דוחק ליבש לשון כ' או כ"ג ימי עטרה שצמרא שם. ועיין ר"ן⁷² ומגיד משנה⁷³ דהר"ף והרמב"ם לא ק"ל כלל דין עונה זיונית וכן דעת הראב"ד⁷⁴ וכן דעת הרא"ה⁷⁵ ואף צרש"י ורמב"ן לא הוכרה פרישה כלל רק צרש"א ונמשך אחריו הטור וש"ע והלכך אין למחות ביד המקילין כיון שהיה להם על מה שיקמוכו נפרט להקל בצדי קופרים ומה שהעתיק הטור לשון הרמב"ם (הלי' כ' וכו') (ונמשך אחריו רמ"א סעיף י"ג) אע"ג דס"ל כרשב"א לק"מ שנודע דרכו בכמה מקומות שמעתיק לשון פוסק אחד ככתבו וכלשונו בשביל דברים שבו אע"פ שיש בכלל דבריו איזה פרט אחד דלא ס"ל הכי ומקם על מ"ש כבר דעמו בפירוש צברט וככה עשה כלן בסוף לשון הרמב"ן גבי התשיכה ראייתה כו' וילמד מחלתו מקופו וככה עשה רמ"א אחריו וכמבואר ממ"ש דברי משנה⁷⁶ ועיין מ"ש סעיף י"ג בהג"ה⁷⁷ :

2 סעיף ח' : 3 סעיף ט' : 4 סעיף א' : 5 ט"ו ע"א : 6 ד"ה בתוך : 7 תורת הבית דיני הפרשה ו' ע"א : 8 ד' ע"ב ד"ה גרסינן : 9 ע"א : 10 ב"ז ש"ב ד' ע"א : 11 ד"ה מי : 12 שבועות ה' ע"א ד"ה גרסינן : 13 פ"ד ה"ט : 14 בבעה"ט שער הוסתות : 15 ב"ה ד' ע"א : 16 ס"ק י"ג :

ד הראב"ד נס' עגלי הנפש מעובדא דההיא חמחא דכל טעלה מליה וכו' דק"ו ע"א ה ליימיו לעיל נס"י קפ"ד ס"ט ו מפלוגתא דרב ושמואל ס' ד' ס"ד ו בשמואל הרמב"ם ס' כפ"ח וכן משמרי לרמב"ן וכו' העור בשמס וסגן משקנת אביו הרא"ש י"ל וכן נראה דעת הרשב"א ודף טל ג' דק"י"ל כרב גאסור' סביר דהכל משואל משום דאמרין בגמ' דברייתא נוסיה דייקא ז טור וכו' ה"ה ס' גשס המפרשים ח' ס' עמ' דף ל"ט ע"ב וב"מ בפלוגתא דלעיל ט טור ס' וכו' הרשב"א גשס רבוחי ומכאן לה מאוקומתא דרב אשי ס' ד"א ע"א כיון דקפלה במד בשנת ט"ו והכל ל"ה קנעט ע"פ כיון שנה שנה

ד הראב"ד נס' עגלי הנפש מעובדא דההיא חמחא דכל טעלה מליה וכו' דק"ו ע"א ה ליימיו לעיל נס"י קפ"ד ס"ט ו מפלוגתא דרב ושמואל ס' ד' ס"ד ו בשמואל הרמב"ם ס' כפ"ח וכן משמרי לרמב"ן וכו' העור בשמס וסגן משקנת אביו הרא"ש י"ל וכן נראה דעת הרשב"א ודף טל ג' דק"י"ל כרב גאסור' סביר דהכל משואל משום דאמרין בגמ' דברייתא נוסיה דייקא ז טור וכו' ה"ה ס' גשס המפרשים ח' ס' עמ' דף ל"ט ע"ב וב"מ בפלוגתא דלעיל ט טור ס' וכו' הרשב"א גשס רבוחי ומכאן לה מאוקומתא דרב אשי ס' ד"א ע"א כיון דקפלה במד בשנת ט"ו והכל ל"ה קנעט ע"פ כיון שנה שנה

ד הראב"ד נס' עגלי הנפש מעובדא דההיא חמחא דכל טעלה מליה וכו' דק"ו ע"א ה ליימיו לעיל נס"י קפ"ד ס"ט ו מפלוגתא דרב ושמואל ס' ד' ס"ד ו בשמואל הרמב"ם ס' כפ"ח וכן משמרי לרמב"ן וכו' העור בשמס וסגן משקנת אביו הרא"ש י"ל וכן נראה דעת הרשב"א ודף טל ג' דק"י"ל כרב גאסור' סביר דהכל משואל משום דאמרין בגמ' דברייתא נוסיה דייקא ז טור וכו' ה"ה ס' גשס המפרשים ח' ס' עמ' דף ל"ט ע"ב וב"מ בפלוגתא דלעיל ט טור ס' וכו' הרשב"א גשס רבוחי ומכאן לה מאוקומתא דרב אשי ס' ד"א ע"א כיון דקפלה במד בשנת ט"ו והכל ל"ה קנעט ע"פ כיון שנה שנה

ה] לחדש. כלומר כל אשה כשראתה פעם אחת לריכה לחוש פעם שנית לאחוז יוס נחמד שלחמרו (ש"ך י"ג):

[ו] בא' או בה' ב'ו. כל"ל (ט"ז י"א):

[ז] אותה העונה. שמה תקבע לה וסמ' למדשים ולחמ' שראתה פעם שנית לריכה לחוש לשני ימים ולסמ' החדש ולסמ' ההפלגות מלמד עונה בינונית דלקמן סעיף י"ג בהג"ה:

[ח] בפחות מג"פ. דלקמן סעיף ט"ז:

[ט] ליום ידוע. נחמד או בהפלגה שיהי: [י] ולא לימים. כגון אחר טעילה או שאר דברים כיוצא בה שרגילה ללחוש למחמת אחרו ומן (ט"ז י"א) ונסתלקה מה השגת הרי"ה ע"ש:

[יא] שעתה בלבד. כגון אשה שהיתה רואה כל אימת דהיה סלקא מטמלה מליה שהיו מרגישות בה צרות עינה בנתינתה לעיר ונתינתה בה עין הרי זו מותרת לבעלה טרם כניסתה לעיר (גמ' י"א דב"ב י"ג) וכן כל כיוצא בזה:

[יב] ולא ראתה. דהיינו שלא הרגישה גס כלעיל ס' קפ"ד סעיף ט':

[יג] מותרת בלא בדיקה. כדערי האומרים דלפילו אשה שאין לה וסמ' אינה לריכה בדיקה לפני תשמיש לעיל סימן קפ"ד (והרמב"ם ס' והרא"ש ס' ע"י פרישה סימן קפ"ד י"ג וט"ז י"ג ונקודות הכסף):

[יד] כוסת קבועה. ואסורה לשמש אחר ל' עד שתצוק עממה דמזקה אורח צד זמן שהוא רגיל לנצל לרוב הנשים:

[טו] ורביעית לל"ב. והוא כש אומרים שנסעף ו' דלסכר' הראשונה שם בעיני הכל עד תמימת לל"ג שהן ג' דילוגים מלי' לל"א ולל"ב ולל"ג (ט"ז י"ג):

[טז] של הפלגות. וחוששת אח"כ ליום ל"ג ואחר כך ליום ל"ד וכן לעולם:

[יז] הרבה. כגון שדלגה מכ"ט לל"א ואח"כ לל"ג ואח"כ לל"ה ושנחשת לל"ז ואח"כ לל"ט וכן לעולם:

[יח] השוה. לפוקי דלגה יוס אחד ואח"כ צ' ימים או איכפ"א: [יט] קבעה לה וסת. והוא הדין דלגה למפרע כגון שראתה תמלה לטוף ל' ואח"כ לכו"ט ושלשית לכ"ח ככל ענין שהיא משהו דילוגה קבעה לה וסת לדילוג זה (ראב"ד י"ג וס"ג ס"ד י"ג):

[כ] ושאינם שוים. אלא שהדילוג שוה:

[כא] ושאינם שוים. אלא שהדילוג שוה:

17 סק"ד: 18 סק"ב: 19 סק"ד: 20 בהשגות שער תיקון הוסחתו: 21 ס"ו ע"ב: 22 כה"ג שער תיקון הוסחתו: 23 סעיף ב': 24 פ"ד ה"ט: 25 פ"א ס"ה: 26 אות י"ח: 27 סק"ה: 28 סק"ד: 29 סק"ח: 30 ט' ע"ב ד"ה פיתחה: 31 סק"ט: 32 ס"ק י"ד: 33 סק"ט: 34 אות ט': 35 ירושלמי בכתובות פ"ה ה"ב: 36 תהילים נ"ו ג': 37 משמרת הבית דיני הוסחתו ט' ע"א: 38 ס"ק י"ג: 39 ס"ד ע"א: 40 סק"ח: 41 ס"ק י"ח: 42 סעיף ר': 43 סק"ט: 44 ס"ק י"ט: 45 סק"כ: 46 סק"ו:

[כב] באחד בשבת. פירוט דמראה הראשונה עד השניה שזה נמשכה עד השלישית כגון שראתה באחד בשבת וחזרה וראתה צ"ג שבעות באחד בשבת וכן פעם ג' קבעה לה וסמ' צ"ג שבעות באחד בשבת אף שאין כאן אלא צ' הפלגות של ג' שבעות כיון שיש כאן ג' ראיות של ג' ימים שרין שהם א' בשבת קבעה לה וסמ' וכן נה' בשבת (ב"ח ש"ך י"ג מנחת יעקב י"ג) וכל שכן אם ראתה ג' פעמים ראוים באחד בשבת דקבעה לה וסמ' ואינו נעקר אלא צ"ג פעמים (פרישה י"ג) (אלא דכל זמן שלא נקבע אינה מושגת לו שהרי הוא יוס טעילה וצ"ל הכי עממה היא ואם לא ראתה בפעם אחת וטעלה נעקר בפעם אחת וכן כשראתה פעם צ' באחד בשבת צפוק צ' או ג' שבעות אינה מושגת כי חשש וסמ' שבעות נעקר בפעם אחת שלא חשש וסמ' ההפלגות כי חשש וסמ' שבעות נעקר בפעם אחת דוסת ראתה צ' וכו' וסמ' הסיווג דלקמן סעיף י"ג ולמ"ד הסמ' דוסת הסיווג אינו נקבע בפחות מד' ראיות הוא הדין הכל וליכא נפקא מינה נוסת השבעות אלא ברנפוס):

[כג] בכך. שכל מה שצ"ח דין של מטה עושים בית דין של מעלה מסכימים עממה אף בכל חידושי הגוף כמו שדרשו ז"ל על פסוקי' לל' גומר עלי (רשב"א י"ג ש"ך י"ג):

[כד] י"ח בתמוז. ואז תקבע וסמ' נחמשים לדילוג וריכה לחוש אח"כ ל"ט נצב ולכ' צלול וכן לעולם ואין מושגין מה שחדש אחד מלא ואחד חסר כלעיל:

[כה] ההפלגות שוות. בימי החדש אלא דליוג ואין כאן אלא צ' דילוגים שראתה הראשונה אין שם דילוג עליה ולא קבעה וסמ' לדילוגים עד שתשלש דילוגים (גמרא י"ג):

[כו] הקבוע לה. והוא שוסתה היה צ"ד נחמד ודלגה לט"ז שהוא דילוג שוה לשאר הדילוגים שמת"ו לט"ז וי"ז והוא הדין אם לא היה לה וסמ' קבוע אלא שראתה צ"ד צלול ואח"כ ט"ז ציטן. ומה שכתב הש"ע וסמ' קבוע רבוחא קמ"ל דלא נימא דשדין ראיית וסמ' הקבוע נמר ראיות שעברו ולא תצטרך לארבע ראיות אלו שהן שלשה דילוגים קמ"ל (ב"ח ט"ז י"ג ש"ך י"ג):

[כז] קבעה וסת. כמו שקבעת צ"ג פעמים בימי החדש שרין שגס ראייה הראשונה מן המנין כלעיל וי"מ אם היה לה וסמ' קבוע צ"ט לכולי עלמא אין ראייה ראשונה מן המנין דשדין לה צמר ראיות שעברו ולא קבעה לה וסמ' לדילוג עד שמראה פעם רביעית צ"ח נחמח (גמרא י"ג):

[כח] ולהחמיר. אצל לא להקל כגון בשבעה עשר נחמח דלסכר' הראשונה מושגת לו הואיל ולא נקבע עדיין וסמ' הדילוג והיא ראתה בשבעה עשר צפוק אצל לסכר' האחרונה אינה מושגת לו הואיל ונקבע כבר וסמ' הדילוג ומושגת ל"ח ולסכר' הראשונה אינה מושגת ל"ח שוסת הדילוג אינה מושגת לו עד שמקבענו כלעיל סעיף צ' ולקמן סעיף י"א. ע"כ לריכה לחוש לשבעה עשר ול"ח נחמיר שניהם (ב"ח ט"ז י"ג ש"ך י"ג):

ז כ' כיצד קובעת בימי החדש בדילוג כגון שראתה בט"ו בניסן וט"ז באייר וי"ז בסיון לא קבעה וסת עד שתראה [כד] י"ח בתמוז שאין ראייה ראשונה מצטרפת כיון שאין [כה] ההפלגות שוות ולמיהו אם היה לה וסת קודם שהתחילה ואח"כ שינתה וראתה בדילוג ג' פעמים קבעה וסת בדילוג לפי שאף הראשונה בדילוג ראתה שדילגה מוסתה [כו] הקבוע לה וי"א שאע"פ שלא ראתה אלא בט"ו בניסן וט"ז באייר וי"ז סיון [כז] קבעה וסת וחוששת ל"ח בתמוז וי"ט באב וכן לעולם ויש לחוש לדבריהם [כח] ולהחמיר:

ח' ראתה ג' פעמים בג' חדשים בדילוג וחזרה וראתה באותם דילוגים עצמם אם נהגה כן ג' פעמים הרי זה וסת קבוע לדילוג חלילה כיצד ראתה ט"ו ניסן וט"ז אייר וי"ז סיון וחזרה חלילה וראתה ט"ו תמוז וט"ז אב וי"ז אלול ועוד חזרה וראתה ט"ו תשרי וט"ו חשוון וי"ז כסלו קבעה לה וסת לדילוג חלילה וחוששת לעולם ט"ו לחדש זה וט"ז לחדש זה [כט] וי"ז לחדש זה [כא] וי"ז לחדש זה: ראתה

ל"ח

31 סק"ט: 32 ס"ק י"ד: 33 סק"ט: 34 אות ט': 35 ירושלמי בכתובות פ"ה ה"ב: 36 תהילים נ"ו ג': 37 משמרת הבית דיני הוסחתו ט' ע"א: 38 ס"ק י"ג: 39 ס"ד ע"א: 40 סק"ח: 41 ס"ק י"ח: 42 סעיף ר': 43 סק"ט: 44 ס"ק י"ט: 45 סק"כ: 46 סק"ו:

ציוני הלכה
ה"במ" קטט סעי' ג.

מסורת הראב"ד
(כ"א) הל' ג.
(כ"ב) ע"ע בדיו כל תול' כ"א
הל' ג' י"ד.
(כ"ג) ס"א הל' י"א טו.

(כ"ד) הל' א"ת, י"ט, כ"ב, כ"ג.
(כ"ה) הל' ט' טו, כ"א, כ"ב.

ימי זיבה לא קבעה בהו וסת אמתני' קאי דקתני ^{למ} כל אחד עשר בחזקת טהרה, ועלה אמר שמואל לומר שאינה קובעת לה וסת בתוך אחד עשר, ודוקא קאמר אחד עשר, אבל הימים הראויים לספירת אחד עשר לא קאמר, דקים להו לרבנן דבשבעה ימי נדה היא מתמרקת מדמיה ולא הררי אלא עד שמונה עשר יום, וכי מטיא לשמנה עשר בין שהם ראויים לנדה בין שהם מספירת זיבה ראויים הם לקביעת וסת".
הנה זה הטעם עוד סיוע למה שאמרנו למעלה^(כ"ד) דרבי יוחנן וריש לקיש לא פליגי ארשמואל דאפשר לאוקמיה למלתייהו בימי זיבתה ממש כענין הוזה שפירשנו, ושמואל נמי מודה בהא דבכה"ג אפילו בימי זיבתה קובעת לה וסת, ובעיא תלתא זימני למעקרינהו ובבדיקה.

הנה פרשנו כי ימי הנדה וימי הזיבה אינם ראויים לקביעת וסת על הדרכים שפרשנו.

ינ ועוד יש עתים אחרים שאינם ראויים לקביעת וסת כגון ימי עבודה משוחרר העובר וכן ימי מגיקתה וכן מקום החרדה^(כ"ה). ככולן אם ראתה אשה לקבוע בהן וסת חדש בתחלה אינו נקבע מפני שדמיה מסולקין^(כ"ו) ודומין לאחד עשר יום שבין נדה לנדה שאינה קובעת בהן וסת. אבל היא חוששת לראיותיה מידי דהוי אוסת שאינו קבוע^(כ"ז) עד שתעקר ממנה פעם אחת ואפילו בלא בדיקה שאם לא בדקה ולא ראתה טהורה מיום הוסת ואילך כאשר פירשנו למעלה בחושי הוסתות^(כ"ח).

סימן ג

הנה כתבנו הזמנים שהוסת נקבע בהן ואת שאינו נקבע בהן לכל מחלקותם ותוצאותיהם. נשאר לנו לפרש איך הוסת נקבע^(כ"ט) כדי לדעת את חושי הוסתות, לקבוע ולשאינו קבוע^(ל"א). ואם חסרנו מחושי הוסתות שלא פרשנו

לנפש תדרשנו

יז. ראויים הם לקביעת וסת. ע' חז"א (ס"א פה ס"ק יח) שרן בדעת רבנו שאולין נתר ראת נדה שבחוקי טבעה, איך יהיה המשך החשבון. ונשאר בצע"ג. שהרי יוצא שתי חשבונות נפרדים לחשבון ימי נדה וזיבה, וזה אינו מסתבר. והנה גם ללא שיטת רבנו הבא מוכח ששיד שתי חשבונות שונות לחשבון ימי זיבה, לשיטת רבנו (בתשובה) ע' תול"ב כה; ורא"ש פ' נגות כותים) שפליטת שכבת זרע סותרת את שבעה הנקיים ודוקא לטהרות ולא לאיסור לבעלה. (העיר והד"ג הר"ד אירי חרש). מיהו שרר במגילת ספר בשם מ"ר נגרש איערבאך שליט"א והג"ר לנוו שליט"א שלדעת רבנו אין פליטת השכבת זרע משנה את חשבון ימי זיבה ונדה אף לענין טהרות, אלא דמחייבת שבעה נקיים לטהרות.

יח. אינו נקבע מפני שדמיה מסולקין. הרשב"א (תול"ב יב) כתב דהראיה לכך מדשמואל ור' יוחנן דאגרי מעוברת ומינקת דיין שעתן, וכל שאתה אומר בכל ראיותיהן דיין שעתן אף אתה עושה ראיות כמקרה, ואין ראיות המקרים ראיות להצטרף שיישבנו.

ציוני הלכה
ה"במ" קטט סעי' ג.
ה"ג, ה"ד, ס"ד, קטט סעי' ט.
ה"ה, ס"ה, קטט סעי' ט.

מסורת הראב"ד

(ג) סימן א.
(ד) הל' ג' ד' ו' ע' הל' כו.
והעוה.
(ה) הל' כג.
(ו) בעיקר לקמן הל' כו וסי' ד
הל' א' ג' ו'ם לקמן הל' טי.

אותו במקומו^(א), נשוב עתה לפרש הכל בע"ה, שגם זה הענין ראוי לפרש בו חושי הוסתות עם פירוש קביעתם.

א ונאמר תחלה, כי זה מסורת בירינו מדברי רבותינו שאין קרוי וסת אלא לאותו שיש לו צד שוה ושהשוותה בו ראיותיה שלש פעמים. דקיימא לן כסתם מתניתין, וסתם לן תנא כוסתות ושור המועד כרשב"ג^(ב) ויבש ס"ה. וכל צד שוה שיש בו הוא קובעתו לוסת אחר שלש פעמים, והוא שלא יהא ביניהם הפסק. ואם יהיה ביניהם הפסק צריך שיהיה שוה לשלשתן שלא יהא האחד קרוב והאחד רחוק. ומתוך הפרטים יתבאר לך כל זה^(ג).

והצדין המשוין את הוסתות שלשה אבות הם, ולהם תוצאות הרבה.

ג א ← 7 האחד ימי החודש, ואע"פ שאין הפלגתן שוה כגון מריש ירחא לריש ירחא או מחמשא בירחא לחמשא בירחא וכיוצא בו, ואע"פ שוה החדש מלא וזה חסר. ולמדנו זה מן הדלוג שנחלקו בו רב ושמואל^(ד) ראתה יום חמשה עשר בחדש זה ויום ששה עשר בחדש זה ויום שבעה עשר בחדש זה רב אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר עד שתשלש בדילוג. ואילו היינו חושבים כל החדשים מלאים או חסרים כאשר סברו מקצת אנשים^(ה), א"כ אין כאן דילוג אלא הפלגות שלשים יום בין כל ראייה וראיה והרי היא זו כלמורה לראות מעשרים יום לעשרים יום, ולמה חלקו בזה רב ושמואל בלשון דילוג, והלא כל הוסתות הוכללו בהפלגה. והיה להם לחלוק בסתם על הוסתות אם תהיה הראשונה מן החשבון אם לאו. וממה שאנו עתידין לפרש^(ו) יתברר הדבר כראוי שהם לא חלקו בוסת אחר אלא בדילוג לבד.

ג הנה כבר שמענו כי ימי החדש קובעים לה וסת בלא השואת הפלגה. ומ"מ צריך שיהא זה הוסת בלי הפסק. ואם יהיה ביניהם הפסק צריך שיהא שוה, שאילו ראתה הראשונה בראש ניסן והשנייה בראש אייר והשלישית בראש תמוז, אע"פ שכולם בריש ירחא אינו וסת, לפי שאין הפסקתן שוה. ואילו הפסיקה בין אחת ואחת ראש חדש אחד היה וסת נקבע, כגון שראתה בראש ניסן ובראש סיון ובראש אב הרי זה קבוע בהפסקות שוות. וזה נקרא וסת הסירוג, מפני שהיא מסרגת ומפסקתבין ראיות, והרי הוא כענין ששינוי בכרייתא דנוקין^(ז) ראה שור ונגה, שור ולא נגה, שור ונגה, שור ולא נגה כו' נעשה מועד לסירוגין לשוורים. ולפנינו נפרש את דינו^(ח) בעז"ה.

ה והצד השני המשוה את הוסת הוא שיעור ההפלגה ואע"פ שאינה תופסת כדור ימי החודש כגון מעשרים יום לעשרים יום ואע"פ שוה בתחלת החודש וזה בסופו, ולמדנו זה ממשנתנו^(ט) ויהיה למורה להיות רואה מט"ו לט"ז ושנתה ליום כ' וכו'. וא"ת בחמשה עשר לחדש קאמר, הא אתמר עלה אמר

לנפש תדרשנו

א. כאשר סברו מקצת אנשים. וכ"כ הרמב"ן בחירושו דף סד.

הטבילו ועשה על גבי טהרות העביר עליו שבעה סממנין ולא עבר הרי זה צבע, כלומר תולין אותו להקל ונאמר שהוא צבע, שכן דרך הצבע שלא לעבור בסימנין, ואף על פי שאפשר שהוא דם, כיון דבלוע כ"כ שאינו יכול לצאת על ידי סמנין הללו טומאה בלועה היא ואינה מטמאה⁶¹, ומיהו אם לא הטבילו תחלה טהרותיו תלויות, שהרי יש לו לחוש לדם, ואף על פי שאין סופו לצאת מכל מקום הבגד טמא, שכבר נטמא בשעת נפילה ומטמא אותן, היינו דקתני הטבילו, ומיהו אם דם נדה ודאי הוא אף על פי שלא עבר טמא, לפי שדרך בני אדם להקפיד בו ולהעביר עליו סימנין אלו, הילכך לא עלתה לו טבילה ראשונה עד שיעבירם ויבטלנו.

[סב, ע"א] עבר או שדיחה הרי זה ודאי כתם וטהרותיו טמאות⁶², לפי שסוף טומאה לצאת, וכל שיוצא על ידי סממנין אדם עשוי להוציא⁶³, והיינו דפרקי⁶⁴ מיניה ר' יוחנן לריש לקיש דקאמר טומאה שסופה לצאת חמורה אף על פי שלא יצתה, ואף על פי שאין אדם עשוי להוציא⁶⁵ על ידי צפון תולין בה להקל וטהרה, שהכל היו מודים דמתניתין הכי קתני לא עבר שמה צבע ותולין להקל, עבר ודאי דם ובטומאה ודאי בעינן בטול סממנין, מפני שדרך בני אדם להקפיד עליהן ולבטלן כדפרישית, והיא דלא פרכיה ממתניתין דקתני או שדיחה וצריך להטביל, דאלמא סלקא ליה טבילה משום דאיכא למימר צריך להטביל מאחר שיעביר הכתם לגמרי על ידי צפון, אי גמי בהייה נמי קולא היא משום דכתמים דרבנן, והו תורף של רש"י ז"ל, ואין במשנתנו בדיקה לגבי בעלה אם הכתם טמא או טהור, אלא אם יש מקום לתלות כגון שצבעה תולה ואם לאו אינו תולה, והרמב"ם ז"ל⁶⁶ פירש רישא דמתניתא לגבי בעלה, שאין הכתם מטמא עד-שיודע שהוא דם

הבהות הגרא"י: (ה) דהא מתני' שמעינן דכיון שאין

הל' איו"ב פ"ט הל"ו [ועי' רבנו ביבבור השני] והסכים לו הרשב"א בחי' כאן ובתוה"ב בית ז ריש שער ד ומשה"ב שם, ועי' מ"מ שאף לבעלה הוא, ובראיה בבדק הבית הסביר דעת רבנו ע"ש, ועי' הג"מ שם את ז מרבנו, ועי' מרכבת המשנה שם, 49 זו דעת הראב"ד בהשגות שם שכתב שאין זה הבדיקה לטהר את האשה אלא לטהר את הבגד שאע"פ שהיה דם מאחר שאינו יכול לצאת אינו מטמא מפני שהוא

לפיכך בודקין אותו בסממנין הללו אם עבר או שדיחה טמאה ואם לאו טהורה, ולדבריו מעשה שתלו בקלור ובשרף שקמה⁶⁷, אינו אלא שיהו צריכין סממנין, וק' אם כן מאי פרכיה דר"י לריש לקיש ממתני' כשם שבדיקת סמנין מטהרת לבעלה למה לא תטהר לטהרות, ועוד, למה לי למיתני והטבילו, ואיכא למימר טהרות חמירי, והא דקתני הטבילו משום סיפא ולא דייק.

לא שאנו אלא טהרות שנעשו בין תכבוסת ראשונה וכו', פי' רש"י ז"ל⁶⁸ תכבוסת העברת סממנין, שהרי הקפיד עליו כשהחזירן והעבירן עליו וגלה דעתו שמקפיד עליו בספק דם, ועבר ע"י העברה זו ונעשה בו מעשה דם שכן דרך דם לעבור ע"י סמנין, ואין פי' מחזור לי, שאין קפידה זו דומה להא דתני ר' חייא⁶⁹, אלא כך נראה פי', דכי מטהרינן כתם בטבילה ראשונה כשלא עבר בסמנין מפני שאין סופו לצאת בדרך כבוסו וכדפרישית, וזה כיון שגלה דעתו שהוא רוצה להוציא מ"מ אין זו טומאה בלועה, אלא סופו לצאת, היא וצריך טבילה לאחר שהצא לגמרי.

[סג, ע"ב] אמר שמואל הרי אמרו לימים שנים, אמרו קאמר, וליה לא סבירא, דהא לקמן⁷⁰ בוסת דילוג אמרי' דשמואל כרשב"ג בוסתות דיומי ס"ל, והכי ק"ל⁷¹, ומיהו בוסתות דגופה ק"ל היכי אשכח בהו פלוגתא דרשב"ג ורבנן, הא לא אשכחן חזקה אלא לר' בתרי זימני ולרשב"ג בתלתא, אלמא היכי דבעי חזקה לרבי נמי תרי בעינן, ואיכא למימר שמואל גמרא גמיר דלרבנן בחד, ואשכח מתני' דקתני בוסתות דגופה וכל שתקבע לה וסת ג' פעמים הרי זה וסת, ואמר אמאן תרמיה, ודאי לרשב"ג דאשכחן דמיקל בחזקת חששות, וכיון דסיפא (ודאי ביומי) [בוסתות דיומא ודאי] רשב"ג

הסממנין יכולין להעבירו.

בלוע שאינו יכול לצאת והוא אבל האשה לעולם טמאה, ועי' רשב"א ור"ן, וכן הובא ברשב"א בחי' ותוה"ב ור"ן כאן ושבעות ע"ש, 66 בעל הנפש שער הוסתות (עמ' מג), 67 ראה להלן בזה, 68 כ"ה בראשונים בשמו, 68 בכורות מט, ב, 69 בעה"ג שם (עמ' ג), וכ"כ בראשונים כאן ותוה"ב בית ז שער ג וטור סי' קפט, ועי' להלן, 70 עי' תוס' ד"ה אחר, והנה מחללת דבריהם שם שכתבו דבהלפגה לכרע אין הראשונה מן המנין ובעינן שתשלש וכו', אין ראיה לדברי רבנו שון בהפלגות שות ואילו תוס' דן בדילוג ולפי"ז היה נראה דבהפלגות הומוות ס"ל דדי בני ראיות [וכשיטת רבנו להלן], מיהו ממה שכתב בהמשך דבריהם דהקשו משור והתם כוסת השהו הוא, וכ"כ בתוס' ב"ק לו, ב, [שורר] שהארין כן בחח"ד קס"ו ועי"ש מתר לעיל ט, ב, ד"ה פיתחה], ובוסת הפלגה בדילוג משמע בתוס' כאן דבעי ד' ראיות וכתבו הש"ך והגרי"א והיינו דוקא לרב אבל

היא רישא נמי לדידיה מוקמינן, ופלוגתא אחריתי היא מ"ס בעי חזקה דהיינו בתלתא זימני ואפילו בדגופה, ומ"ס אפילו תרי לא בעיא דהיינו אורחאי, ואע"ג דלא אשכחן פסקא בוסתות דגופה כרשב"ג, כיון דסתם מתני' הוא ומחלוקת בדשמואל לא עדיף ממחלוקת דברייתא, והלכה כסתם מתני'⁷², דאמר ר' יהודה אמר שמואל זו דברי ר"ג, הוא וס"ל היא, דהא ודאי ס"ל כוותיה ביומי כדפרישית⁷³, 7 [סד, ע"א] ראתה יום ט"ו כחדש זה וכו', אם⁷⁴ באנו לחשב חדשים מלאים ככולן אין כאן דילוג, אלא הוסיף שיהי' להפלגת ל"ב, ואם באנו לפרש אותן בכסדרן חסר ומלא, אין סדר לדילוג הזה, שהראשונה מט"ו בניסן לט"ז באייר שיהי' להפלגת ל"ב, והשנייה שהיא מט"ז באייר ל"ז בסיון להפלגת ל"א הוא, נמצא שלא דילגה אלא קרבה ראיתה, וכשהיא משלשת בדילוג מ"ז בסיון ל"ח בתמוז חזרה להפלגה שיהי' ל"ב, ואין כאן דילוג אלא א"כ דילגה עד י"ט בחדש, ולקמן מתרץ שמואל לברייתא כגון דרגילה למחזי ליום כ' וקתני כ"ג בחדש זה, ולפי חשבונך ה"ל למיתני כ"ה, לפיכך פי' הראב"ד ז"ל⁷⁵ שכשם שהאשה קובעת וסת להפלגת שוות כך קובעת וסת בימי החדש, שאם ראתה ריש ירחא וריש ירחא וריש ירחא קבעה לה וסת לראשי חדשים, אע"פ שאין ההפלגות שוות שאחד מלא ואחד חסר ז', הילכך בוו שדילגה כיון שאין בראיותיה צד השהו לה לא בהפלגות ולא בדילוגין, אומרים לימי החדש היא קובעת

63 יבמות מב, ב, 64 ועי' רשב"א כאן ובתוה"ב ב"ז ש"ג בדה"ב ומשה"מ שם, ועי' ר"ן, 65 וכן הובא ברשב"א בחי' ותוה"ב ור"ן כאן ושבעות ע"ש, 66 בעל הנפש שער הוסתות (עמ' מג), 67 ראה להלן בזה, 68 כ"ה בראשונים בשמו, 68 בכורות מט, ב, 69 בעה"ג שם (עמ' ג), וכ"כ בראשונים כאן ותוה"ב בית ז שער ג וטור סי' קפט, ועי' להלן, 70 עי' תוס' ד"ה אחר, והנה מחללת דבריהם שם שכתבו דבהלפגה לכרע אין הראשונה מן המנין ובעינן שתשלש וכו', אין ראיה לדברי רבנו שון בהפלגות שות ואילו תוס' דן בדילוג ולפי"ז היה נראה דבהפלגות הומוות ס"ל דדי בני ראיות [וכשיטת רבנו להלן], מיהו ממה שכתב בהמשך דבריהם דהקשו משור והתם כוסת השהו הוא, וכ"כ בתוס' ב"ק לו, ב, [שורר] שהארין כן בחח"ד קס"ו ועי"ש מתר לעיל ט, ב, ד"ה פיתחה], ובוסת הפלגה בדילוג משמע בתוס' כאן דבעי ד' ראיות וכתבו הש"ך והגרי"א והיינו דוקא לרב אבל

ולא בהשואה אלא בדילוג, ופסק ר"ח⁷⁶ ז"ל כרב באיסורי, ומיהו דוקא בוו שהיא קובעת⁷⁷ (א בימי החדש, אבל בימים שקבעה להפלגות אין הראשונה מן המנין, דהא לאו בהפלגה חזיתא, וכן כתב ה"ר אברהם⁷⁸, וכוה מורין חכמי הצרפתים בתוספות⁷⁹], וראיה נתנו לדבריהם דהא מתניתין דהיתה למודה לראות יום ט"ו ושנתה פעמים ליום כ' הרי לה ג' ראיות, ואינה קובעת עד ששינתה ג' פעמים ליום כ', כדי שיהיו לה שלש הפלגות של עשרים עשרים, וא"ת למודה שאני, א"כ דקארי ליה לפירכיה דרב מברייתא אמאי קא מייתי לה, הא מתני' היא דלמדה שאני⁸⁰, ועוד מדקתני עלה שאין האשה קובעת וסת וכו', ומשמע להו שאין חלוק בין קביעותיה של זו לקביעה אחרת שאינה למודה, דהיינו פלוגתייהו, דרב סבר כיון דזו לימי החדש היא קובעת אף הראשונה מונין לה, שהרי היתה ביום ידוע מן החדש ומתחלתה לדילוג כונה, ושמואל סבר אם השוה ליום החדש מונין לה הראשונה, אבל כיון שדילגה צריכה ג' דילוגין⁸¹, וק"ל לרב דאמר למודה שאני, מתני' אמאי קבעה לה וסת בשינוי של ג' פעמים, קמייתא דט"ו שדי לה בתר ראיות ראשונות של ט"ו וליכא אלא שתי הפלגות, ואיכא למימר לרב לא בעינן אלא שוה מחז צד, וכיון שגודעו הפלגותיה של זו בג' פעמים כבר הוקבע, וכי קאמר רב למודה שאני משום, דהתם ליכא למימר כטעמיה דמשעה ראשונה כוונה לדילוג⁸², דהא לשמואל לא אמרינן

לשמואל בעי ה' ראיות כדי שיהו ג' הפלגות בדילוג, 71 כ"כ בתוס' ב"ק לו, ב, ובתוה"ב שם ביאר דאם אייתא דטעמא דמתניתין משום דלמודה שאני א"כ מאי קארי ליה מברייתא הא ממתניתין מוכרח דלמודה שאני, וע"כ דמן המשנה ל"ק דהתם בהפלגות קאי [דהא שמואל קאמר ט"ו לטבילה], ועי' בדק הבית שכי לדחות ראיה זו, ודבריו צריכים ביאור, [ועי' ב"אמרי אברהם] סי' א שהארין בזה], 72 אפשר דביאור הפלוגתא, דרב ס"ל דענין קביעת הוסת הוא שעי' ג"פ מוכיח את סדר וסתה, ומשו"ה אחר ג' ראיות דנדע וניכר סדר הדילוג נקבע בזה סדרה, אף דעדיין לית ליה אלא ב' דילוגין, ושמואל ס"ל דע"י הרגל ג"פ נקבע סדר ראיתה ולפיכך בעי ג"פ וילוג, 73 החילוק בין למודה בהפלגות מאשר בוסת החדש הוא, דבוסת החדש ואפילו בדילוג מול היום הוא הגורם, וב' ראיות של ימי החדש השונים או בדילוג הם קובעים הוסת, ומשו"ה אם ראיה קמייתה היא ממה שהיתה למודה,

למודה שאני כדמתריץ כגון דרגילה למיחוי ליום כ' וכו', אלמא קמייתא ממנינא כיון דאיכא ג' דילוגין. מ"מ קבעה לה דהא איכא הכירה דהפלגה בראשונה דהיינו שלש⁷⁴. והראשונים הקשו⁷⁵ על מה שאמרו שהכל מודים דבהפלגות שלש הפלגות שהן ד' ראיות בעינן. מההיא דתניא בב"ק⁷⁶ ראה שור נגח שור לא נגח שור נגח שור לא נגח שור נגח שור לא נגח נעשה מועד לסירוגין לשוורים. ואע"ג דקמייתא לאו בסירוגין הוות מצטרפי. ומתריץ שאני הכא דכיון דאין הפלגה ידועה אלא בשתי ראיות. ג' הפלגות בעינן דהיינו ד' ראיות. אבל התם האיכא ג' נגיחות. ומיהו לדידי קשיא לי הא דאמ' בפ"ק⁷⁷ קפצה וראתה קפצה וראתה (ו)קבעה לה וסת לימים. ואוקמה רב אשי כגון

אי"א לכלול ראיה לקביעות הוסת הבא שהרי ראי' ראשונה גרממה מקביעות הוסת הקודם. אבל בהפלגות דבעי ד' ראיות, אין הביאור דע"י ד' ראיות נקבע הוסת, דאין מקום לז' ראיות לקביעות חזקת וסתות, אלא דבר ראיות איכא ג' הפלגות והם קובעות הוסת, ולפי"ז אף שראיה ראשונה באה משום שהיא למודה לא גרעי שכן אין ראיה זו בכלל הגורמים. אלא כדי שמכאן ואילך תהוי הפלגה, והקביעות הם ע"י ג' הפלגות, והי"ן לשמואל בוסת החדוש בדילוג בעי ג' דילוגים וס"ל דהדילוג הוא הגורם הקובע משויה ל"א לשמואל ל"מורה גרעי. 74 ולשמואל כתבו הש"ך והגר"א ולשמואל בוסת ההפלגות בדילוג בעי ה' ראיות, מיהו אפשר דאף לשמואל בעי רק ד' ראיות וכ"ה ברא"ה, וראה להלן. וכ"כ לעיל דאפשר דאפילו לרב בעי ה' ראיות בדילוג. וכ"כ בתוספות הרא"ש. 75 כן הקשו בתוס' כאן וב"ק שם, ודברי רבנו מהראב"ד בבב"ק שם (עמ' ג). 76 לה, א. 77 בבב"ק כתב דבשורים לאו הפלגה היא ושניה אינה צריכה לראשונה אלא שכל אחת ואחת לקבוע עם שתיים חברותיה. אבל הפלגה אינה נראית עד הראיה השניה, וב' הראיות בונות ההפלגה הילכך אינן נחשבות אלא הפלגה אחת ובעינן שתשלש בהפלגות. והיינו דבשור אין הדילוג גורם אלא הנגיחה שכן בנגיחתו החזק להיות נוגח בדילוג, אבל אין סברא שמה שהפליג שלא לנגוח גורם נגיחתו משא"כ באשה שמצד הפלגה מתחלאת ונופצת, נמצא שהרא"י באה מצד ההפלגה, אבל בשור דחזק לומר שמצד המניעה נוסף בו אח"כ יצר הנגיחה. ולכאורה אפשר לדעת הראב"ד ליכא בשור ענין קביעות ההפלגות, דבקביעות החדוש איכא סברא דשיפורא קגרים [ועי' רבנו בסוף הדיבור]. ואמנם ברמב"ם פ"ו מנז"מ הביא דין השורים בימים שכתב ראה יום א' שור ונגחו ולמחר ראה שור ולא נגחו וביום ב' ראה שור ונגחו וכו', ע"ש שהביא הברייתא בענין ימים, ולכאורה משום ולא ס"ל

ימים קביעות היום החדש וההפלג' ולדברי הרב ר' אברהם⁸⁴ שנים הן, וקורא אני על עצמי מקרא זה⁸⁵ פליאה דעת ממני נשגבה לא אוכל לה. וכי הוסת מזל יום גורם או מזל שעה גורם שיהא תלוי ביום השבוע או ביום החדש, שהרי להפלגות שוות הדין גותן כן שכבר נתמלאת סאתה של זו, וכן דרכן של נשים כולן, וכן של אנשים בחלאים של הפסקות שהן באין בהפסקות שוות או בשעת המולד של לבנה ובמלוואה. אלא שיהא שיפורא גורם⁸⁶ תמה וזאת⁸⁷ ולפי דעתי בעניותי לא יפה כוונו הראשונים בחלוקי הוסתות. שאני אומר אין וסת אלא להפלגה שהיא לפי שהאורה בזמנו הוא בא מתמלא ונופצת לזמן הקבוע שכ"ן שטבען⁸⁸ של בני אדם. הו' שאמרו בט"ו בחדש זו וי"ו בחדש זה וי"ז בחדש זה, בחדשים השווים הוא

הנהגת הגר"א: (ו) בהפלגה שוה. (ז) אף דגם למלוואה של לבנה וכמס"כ למעלה וכמס"כ באות א

במלבושים נאים ואינו מכירם, ועי' ש"מ שם דל"ד הוא, ועי' רמב"ם וראב"ד פ"ו מנזיק ממון ה"ט. 84 דברי הראב"ד ליתא לפנינו בבע"ז אבל נוספו מד"י וכ"י במהדורת ר"י קאפו (עמ' מה): ויש מי שאומר כי כמו שהיא חוששת בתחלת ראיותיה לימי החדש כמו מראש חדש לראש חדש או מחמשא בירחא להמשא בירחא וכיוצא בהם אפילו בראייה אחת, כמו כן היא חוששת לימי השבת אפילו מראייה אחת, כגון שראתה באחד בשבת תחלת ראיותיה הרי חוששת לעשרים ושנים יום שהוא אחד בשבת, והוא ראוי לקבוע בו וסת שהוא בימי נדה הוא, וכמו שהזכירו ימי החדש לקביעות וסת כן הזכירו ימי השבת, כדאשכחן פרקא קמא ונדה דאמרין דהיכא דקפצא בחד בשבא וחזאי וקפצה בחד בשבא וחזאי ובהו בשבא אחרינא חזאי בלא קפיצה קבעא לה וסת לימים. וכיון שהזכירו ימי השבת לקביעות וסת הרי הן כימי החדש, וחוששת לאותו יום מזמן הראוי לקבוע בו וסת ואילך כגון לעשרים ושנים יום שהוא אחד בשבת, ולעשרים ותשעה יום שהוא אחד בשבת, והסברא הזאת אינה רחוקה מן הדעת מיהו דוקא לעשרים ותשע יום שהוא אחד בשבת, ומתשע ועשרים יום ולהלן לאחד בשבת כמות, אבל לאחד בשבת של עשרים ושנים לא חיישא משום דרוב נשים מחדש לחדש חזיין או סמוך לו יום אחד מלפניו או מלאחריו, כדאמרין כמה עונה בינינו שלשים יום. הלכך הלך אחר רוב נשים עד שתראה ראיה שניה ותחוש לאותה הפלגה. ויש מי שאומר שאין הסברא הו' נכונה ואינה ראויה לחוש אליה כלל לא לשני ועשרים ולא לתשעה ועשרים, לשני ועשרים כדאמרין, לתשעה ועשרים נמי מפני שכבר

או בחסרים. וההפלגה שלה שוה היא ליום ל"ב. והדילוג שהורו בו, אינו אלא דילוג הימים לומר שהיא קובעת וסת לדלג ל"ח ל"ט ול"י וכן לעולם. ולעיקר המחלוקת של רב ושמואל לפי שהוסת הקבוע להפלגה שוה ולימים השווים כגון מט"ו לס"ו בג' ראיות הוא נקבע, כשור המועד שבשלוש נגיחות נעשה מועד, ואלו נגח בט"ו לחדש ג' פעמים וכן בהפלגה שאין בה חדש מכ' לכ' בג' נגיחות הוא מתיעד, דאפי' בסירוגין נעשה מועד בג' נגיחות כמו שפרשתי. וכשנגח בט"ו בחדש זה וי"ו בזה וי"ז בזה אינו נעשה מועד לשמואל עד שהוא בדילוג וכן בוסתות (ו) בג' ראיות קבעה אותו ואע"ג דקמייתא לאו בהפלגה חזיתה, שהרי אף וסת הדילוג וסת של הפלגה הוא לדברינו ואין יום החדש גורמת קביעותו כלל ז, וטעמא דאיכא דילוג הא לאו

לשיטתו חשבין לוסת הימים כשהחדשים שוים שקובעת אבל טובר דה שייך דוקא בימים שוים.

עבר עליה יום כ"ב ולא ראתה בו אע"פ שהיה ראוי לוסת, והרי היא זו כאשר שראתה בראש חדש והפסיקה ראש חדש אחר הסמוך לו שעקרה בו ראית ראש חדש, הלכך אינה חוששת לאחד בשבת כלל עד שתחזור ותראה ותחשוב ראיותיה בהפלגות או בענין שיהיה, וכך נראה לי. 85 תהילים קלט ו. 86 לשון הגמ' לעיל לה, ב. 87 בבב"ה בית ז ש"ג (ט, א) כתב שרבנו הרמב"ן יש לו קושיא גדולה מבטלת כל זה שאומר שא"א שיהו עניני הוסתות תלין בקידוש המודש שאין השופר שתוקעין בו גורם ולא קידוש שלנו שמקדשין אותו גורם, וא"א לומר שלוסת כוה יתחדש דבר בגופה ותראה. וע"ש שכ' הרא"ה דאכתי עדיין יש וסת החדש למולד הלבנה לשעה שראוי לקבוע החדוש, ובמשה"ב שם חלק הרשב"א שאכן שיפורא גורם ע"פ הירושלמי כתובות פ"א ה"ב לגבי בת ג' שבתוליה חזרין, ועי' ש"ך ט"י קלם סק"ב. ועי' בחי ה"ן שהביא דעת הרא"ה. ומרכנו צ"ע אי ס"ל כרא"ה, אע"פ שהוכיח ענין מולד הלבנה. ובעיקר שיטת רבנו כאן דמלבד דליכא סברא דמול יום גורם, והוא תמה יותר בשורים דאמר מזל יום גורם נגיחות [ראה רבנו בסה"ז] ובבי"ק השו' הרי"ם, וכן מהא דלעיל קפצה יום א' דבפסקות הוא בהפלגות, וגם מהא דשור נגח וכו' דנתקצו הראשונים מוכרח דכולהו בהפלגות קאי, ולפי"ז לא מצאנו ענין וסת החדש. מיהו בהלכותיו פ"ה היא פסק לחוש לוסת החדוש וכדעת הראב"ד והתוס' וכמו שסיים רבנו כאן. וכ"כ בחי הרשב"ץ דלרמב"ן אין וסת נקבע לעולם בימים אלא להפלגות שוות ואין קביעות בר"ח ובימים, אבל למעשה היה חושש לדברי הראשונים ע"כ. 88 צריך לומר: שכן הוא טבען של בני אדם.

10

הכי קבע' בג' ראיות וכדאמ' רב אשי בפ"ק⁹⁸, ואע"ג דראיה קמייתא נמי לאו בהפלגה הוה, אפ"ה מודה שמואל שקובעת אותו בג' ראיות, שהרי מתחלה כיון שראתה בט"ו בחדש זה [וחזרה וראתה בט"ו בחדש זה] נכרת הפלגת וסתה מעתה, וכן בכל הפלגה (ח) שתפליג בשתי ראיות ראשונות נודע וסתה, לפיכך ראשונה מן המנין, אבל וסת הדילוג כשראתה בט"ו בחדש זה וי"ו בחדש זה לא יודע וסתה של זה, שהרי הפליגה ולא דילגה כלל, ומנין לנו שלדילוג היא מכוונת שמה תראה בחדש הבאה ביי"ו והוסת שוה (ט), וכשרא' למחרתו הוסת של דילוג הוא היינו שלישיית' (י) ואינה ראיה לקבוע בתחלתה, והיינו דקאמר קמייתא לא בדילוג חזיתה, כלומר בהפלגה ראשונה עדיין לא היה לה כלל וסת של דילוג, אבל בהפלגה שוה מתחלתה כשחזרה וראתה [פעם שנית] (ויודע) [ונודע] וסתה (יא) שנתה למיום עשרים דבעי ג' פעמים, למודה שאני לכ"ע, דלטי' היתה למודה לראות בקביעות הך ראיה בתרייתא בתר ראשונות שדינן לה, ועכשיו ששנתה ליום אחר לגמרי כמי שמתחלה לראות דמיא, וכי קס"ד לרב דלא אמרינן למודה שאני, ולשמואל נמי לית ליה, במדלגת בלחד היא, משום דעכשיו נמי אינו שינוי גמור, אלא על הוסת ראשון עצמו מדלגת והולכת מט"ו ליי"ו, ומראיה דוסת ראשון ניכר וסת ב' של דילוג לרב כמו שפ"י, וראיה לדבר ההיא דאמרינן בב"ק⁹⁹ נגח שור שור שור וחמר וגמל מהו, האי שור קמא בתר שורים שדינן ליה האכתי לשוורים הוא דאיבע' לשאר מיני לא איבע', או דילמא בתר חמור וגמל שדינן להו ואיעד לכולהו מיני, וה"נ אי חזיא ט"ו וט"ו וי"ו תלת זימני הדר דילגה

הנהגות הגראי"ן: (ח) שוה, (ט) פ"י בבי פעמים האחרונים, והכונה לא לוסת הפלגה דאיכ' בנה הוא יותר שוה, אלא דהיי' שוה לוסת החדש למלואה של לבנה, דאמרינן, (י) לפי דראי' שלישיית היא שבירדה הדלות, (יא) והא

89 יא, א, 90 לו, ב, 91 בש"ך סכ"ז לא כיכ' שפסק שאם ראתה ר"ח שבט ור"ח אדר ור"ח ניסן ושבת סירגה בריח סינן ובר"ח אב דלכו"ע ראית ניסן אינה מן המנין ולא קבעה וסת לסרוגין, ובבר תמהו בכ"פ וסדי"ס ור"ח יא שברבנו ל"מ כאן, ועי' לחם ושמה אור י"ו, 92 ראה מה שכי' בזה בחמ"ד קפ"ט סק"ו, 93 ב"ק שם, 94 ובאשה איכא סברא שדמי

י"ו ונאסר ט"ו וי"ז, ולא מיתסר נמי י"ח דנימא זו כבר דילגה ונחש בפעם א' לוסת של דילוג, ש"מ שאין חוששין לוסת של דילוג כלל עד שתקבענו לגמרי, וזה כתוב בתוספות¹⁰¹, וכן הורה ה"ר אברהם ד"ל¹⁰².

היתה למודה להיות רואה יום כ' ושנתה ליום ל', מדקתני האי לישנא¹⁰³ ש"מ דוסת הפלגה הוא דקבעה מכ' לכ', והשתא ק"ל, כיון דק"ל מראה לראיה מנינן ולא לפי מנין הראוי כדאיתא בשלהי בנות כותיים¹⁰⁴, כשהגיע יום כ' ולא ראתה ומנו עשרה לתשלום ולא ראתה הגיע יום כ' וראתה דקתני כי אורח בומנו בא, מאי נינוה הא ליכא הפלגה דעשרים השתא¹⁰⁴, ואיכא למימר הכא מנינן למנין הראוי, ויום מ' לראיה אחרונה זו היא יום כ' דקתני, שאם ראתה בעונות הראשונות ביום זה תראה, ואפילו הרחיקה יותר מנין לראיה אחרונה שפסקה בו עכשיו, (ולא) [וכל] ¹⁰⁵ שאלו ראתה מאותה ראיה ואילך בעונות של כ' יארע לה ראיתה ביום עשרים אורח כומנו בא, והכא רגלים לדבר שלמנין הראוי חזרת, אלא שכל זמן שרואה בוסת השינוי מנינן להן מאותה ראיה, אבל מכיון שהפסיקתו חזרה לראות ביום אחר, אם למנין הראוי חזרה מנינן לוסת הראשון לפי אותו מנין, ואין אומרינן הפלגה של מ' היא זה, שרגלים לדבר¹⁰⁶, אבל הרב ר' אברהם בר דוד¹⁰⁷ ז"ל פי' לזו בוסת החדש לפי דעתו, ולמודה ליום כ' בחדש ושנתה ליום ל' בחדש קתני, ולפי פי' בוסת של הפלגה אין אומרינן

הנהגות הגראי"ן: (א) מ"ח, 101 וכיכ' בתורה ואינה, ועי' מהרש"א ועי' חכמת בצלאל מה שכי' בזה, 102 בעה"נ שם, ועי' בהלכות רבנו פי"ה הכ"ג ומ"מ ה"ל איסורב פי"ה היו וש"ע קפ"ט סק"י יא, 103 בחי' הרי"א כתב דרבנו זי"ק מדקתני יום עשרים סתמא ול"ק היתה למודה לראות יום כ' לחדש [וזה קצ"ע], ובל"ש סק"ט כתב דכיון דאכפל תנא למינקט יום ל' ולא משכחת ג' חדשים מלאים וא"ו אלא תשרי חשון כסלו וכי לא הוי מצי למינקט מספר שישנו בכל חדשי השנה, 104 לעיל ל"ט, ב כ"ה בריה דר"י, 104 כ"ז לגירסתנו, אבל הר"ן [ועי' רש"י] גרס הגיע יום ל' וראתה יום כ' וראתה הוה יום ל' ונאסר יום כ' שאורה בומנו בא [ואפשר שזו גם גירסת הרמב"ם פי"ה מאיסורב ה"ח] לא קשא מה שהקשה רבנו, ועי' ט"ו סק"ח וסדי"ט

חור הוסת למקומו עד שתראה עכשיו ותחזור ותראה לוסף עשרים, שחור האורח בומנו.

סליק פרק האשה

פרק עשירי: תינוקות

[סוה, ע"א] מנימון סקסנאה דסכר מיעבד כרב ואפילו ראתה, לית ליה איך דרב דאמר בתעל בעילת מצוה ופורש, משום דההיא אתיא כרבותינו דחזרו ונמנו ואיהו דאמר כסתם מתני', ושמואל לא קבילי ליה דמנימון (מיד' א), מ"ה דמאן דעבד כסתם מתני' וכמעשה דר' לאו בר עונשין הוא, אלא משום דבעי למיעבד דלא כחד ולמיתליא ברב, מ"ה איענש דלא יאונה לצדיק כל און.

[סוה, ע"ב] כולן צריכות לבדוק את עצמן, פי' רש"י ז"ל ש"מ נשתנו מראה דמים שלה ולא סמכינן למימר הואיל ושופעת הכל דם אחד הוא וטהורות, ואי קשיא מ"ש לאחר ד' לילות, הא בתוך ד' לילות נמי אמרינן בפ"ק נשתנו מראה דמים שלה טמאה, והתם נמי אמרינן ותבדוקי בעדים, דילמא נשתנו מראה דמים שלה, י"ל הכא כיון ששופעת אין צריך לבדוק כל זמנא, אבל מתוך זמנא לאחר זמנא צריכות לבדוק⁵, א"נ התם לטהרות הכא אפילו לבעלה צריכות לבדוק, הא אם נשתנו ודאי בין לאחר זמנא בין בתוך זמנא טמאה, הך רישא ד"ה היא דודאי [אם] נשתנה מראה דמים שלה

שם אות י"ט וכי בגירסת רבנו, 105 כך ג"ל לתקן, והביאור, שכל שאלו ראתה מכ' לכ' בלא הפסק עד יום זה יארע לה ראיתה ביום זה אמרי' שחזרה לחסתה הקודם, 106 נמצא לרבנו דסוגיין בוסת הפלגה ואף דק"ל דמראה לראיה מנינן מ"מ אם אירע שראתה לפי חשבון כ' והיינו שראתה בהפלגת מ' חזרה לקביעותה הראשון, ועי' להו"ש שכ' ומשמע בהלכותיו פי"ו ולא הקל בזה כפרושו אלא כהראב"ד, ועיי"ש שתמה דלרבנו מנין דחזאי תרי זימני מיעקרא דילמא התם משום דחזרה לקביעותה הראשון עיין שם, 107 בבהע"נ וכפי' רש"י.

1 ע"י תוס' ד"ה סכר ורשב"א, 2 ד"ה מתוך, 3 יא, א, 4 לפנינו: ותשמש וכו', 5 ע"י תוס'

11

השער השלישי הוסתות

שער השלישי

נקבע עד שתקבעו ג' פעמים כך אינו נעקר כפחות מג' והרי היא חוששת לו עד שתעקר כמנה ג' אכל וסת שאינו קבוע אחת וכל נעקר בפעם אחת וכל שנעקר פעם א' שוב אינה חוששת לו .

הוסתות נקבעים בעניינים רבים יש שנקבע בימים ידועים מן החדש או מן השבת כגון שלמורה לראות ברח" או בחמישי בחדש וכיוצא בזה או בא' בשבת וכיוצא בזה וזהו הנקרא וסת הימים ויש שנקבע בימים ובמנינה כגון שהקפוז בראשי חרשים ותראה או בא' בשבת ותראה והוא הנקרא וסת המורכב ויש שנקבע בהפלגות שיות כגון שלמורה לראות מעשרים לעשרים וכיוצא בזה והוא הנקרא וסת ההפלגות ויש שנקבע מתוך המקום שיקרנה בגופה כגון המורכב וסת המעטת שאותה צירים חבלים ורואה וכיוצא בזה והוא הנקרא וסת דגופא : כל מקום שא' בשער הוה וסת הימים או וסת המורכב או וסת ההפלגות או וסת דגופא הכוונה אל א' מאלו הוסתות

כתב שנינו בפרק האשה שהיחה עושה לרכיה כל אשה שיש לה וסת כתיב דייב שעתה ואלו הן מפסקת ומעטפת כו' :

אמר הכותב ממה שפלה דברי המחבר

בשגנה בלחמ נראה שלא ראה דברי שוס חכם מן החכמים אשר היו לפניו כי כן פירש גדולי המפרשים בדברי המחבר וז"ל הרשב"ד ז"ל בחבור בעלי נפש מה שאמר שמואל בנמ' הרי אמרו לימים שנים לוסתות אחד למה שלא מנו חכמים ג' לית הלכחה כוחיה דהליכא דר' קאמר וק"ל כרשב"ג בוסתות דנעיה תלהא זמני בין לוסתות דגופה בין ליומי כסחס מחניחין ע"כ וכן בדין דכנולי גמלא ככל כי הא בעינן כמאן אמרה לשמעיה לא כמר ולא כמר או מני ה"א ולא תלינן בהא דמתא וזו טעם פשוטה בנמ' ומ"ש דרבי לית ליה הכין טעמה בזה שאין כל הדברים לקומין על דא אחד ולט"ג דנעלמא ליה ליה לרבי בחרי זמני בוסת דגופא ליה ליה חסי' בחד לאן נמי לא נסבין כוליה מילי בחד גומא דהא פסקין כרשב"ג בוסתות ובכור כמועד ובנשואין ובמלקיות כרבי כל חד וחד לפי מה שהוא ענין ומ"ש שהכר בעל המאור ז"ל לא סי' כן המחבר סמוך על דברי הרשב"ד ז"ל שהוא רב מוסקס : עוד

המחבר שאין וסת ע"כ ואינו נכון כמו שנינו בפרק האשה שהיחה עושה לרכיה כל אשה שיש לה וסת כתיב דייב שעתה ואלו הן מפסקת ומעטפת כו' :

דגרסינן התם אינה מטהרת את הוסת עד שתעקר ממנה שלשה פעמים אמר רב פפא לא אמרן אלא דקבעתיה תלתא זימני דצריכה תלתא זימני למעקריה אבל תרי זימני בחדא זימנא עקרה ליה מאי קא משמע לן תנינא שאין האשה קובעת וסת עד שתקבענה שלשה פעמים ואינה מטהרת את הוסת עד שתעקר ממנה שלשה פעמים מהו דתימא חד לחד ותרי לתרי ותלתא לתלתא קמ"ל . ודיני כל אחד ואחד מאלו יתבארו לפנינו בס"ד . כל אחד ואחד במקומו . זמנים יש שאינן ראויין לקבוע בהן וסת ואפילו ראתה בהן כמה פעמים . ואלו הן ימי נדה . ימי זיבה שרואה בהן ממעין פתוח . ימי מיניקתה וימי עוברת . ויש זמנים שאין האשה חוששת בהן לוסתה ואף על פי שיש לה וסת קבוע ואלו הן ימי מיניקתה וימי עוברת . ויש נשים שיש להן וסת קבוע והוא נעקר מהן אפילו בפעם אחת ואילו הן תינוקת שלא הגיע זמנה לראות וזקנה שעברו עליה שלש עונות ושתי נשים אלו אינן חוששות לוסת שאינו קבוע כלל .

ורדינן אלו יתבארו בשער זה בע"ה . ותחלה נפרש הוסתות . הוסתות כיצד הן נקבעין ובכמה ראיות הן נקבעין לפי שיש וסתות דומין אלו לאלו ואין סדר קביעותן אחד . ואח"כ נבאר הזמנים שאינן ראויין לקבוע בהן וסת . ואח"כ נבאר הזמנים שאין האשה חוששת לוסתה ואעפ"י שהיה לה וסת קבוע . ואח"כ נבאר דיני עיקרי הוסתות . והפרש שיש בין וסת לוסת וכיצד קביעות כל אחד מהם ועקירתו . דין הוסתות כיצד הן נקבעין ובכמה ראיות הן נקבעין . וסתות יש שנקבעין בימים ידועים ויש שנקבעים בהרכבת ימים ומעשה ויש נקבעין במעשה לבד . ויש שנקבעין בהפלגות מכוונות כיצד יש למודה לראות ביום ידוע בחודש או בשבת כגון שלמורה לראות בראש חדש וראש חודש או בחמשה בחדש וכיוצא באלו או שלמורה לראות באחד בשבת או בשני בשבת וכיוצא באלו . וזהו הנקרא וסת הימים ויש שלמורה לראות בראש חודש וראש חודש או בחמשה בחדש וכיוצא באלו או שאכלה פלפלין באחד בשבת וראתה וראתה פלפלין באחד בשבת וראתה פלפלין באחד בשבת וזהו הנקרא וסת מורכב . ויש וסת הנקבע במעשה לבד כיצד פהקה וראתה פהקה וראתה וכיוצא בזה כגון שקבעה לעמישות כגון שנתעמשה וראתה נתעמשה וראתה . או שאחותה צמרמורת וכיוצא בזה וראתה וזהו הנקרא וסת דגופה . ומה הפרש יש בין וסת קפיצות לוסת פיהוקין שזה אינו נקבע אלא בהרכבת ימים וזה נקבע במעשה בלבד . וסת קפיצות וכיוצא בהן הוא נקבע מחמת אונם הקפיצה וכל שתקבענה מחמת אונם אינו וסת לפיכך נקבע נקבע לעצמו עד שיהא בו הרכבת הימים כמו שיתבאר . וסת פיהוקין וכיוצא בהן אינו מחמת האונם אדרבה אונסין אלו באין מחמת הוסת ולפיכך נקבע לעצמו כמו שיתבאר ויש למודה לראות בהפלגות מכוונות כיצד כגון שהיא למודה לראות מעשרים לעשרים או משלשים לשלשים וכיוצא בזה וזהו הנקרא וסת ההפלגות . ומאלה נפרדו כל שאר מיני הוסתות כמו שיתבאר בע"ה . וסת דגופה . וכן וסת הימים . וכן וסת מורכב הרי הן נקבעין בשלש ראיות שהרי הוזהקה זו להיות רואה כן שלשה פעמים אבל וסת ההפלגות אינו נקבע עד שתראה ארבע ראיות לפי ששתי ראיות כונות הפלגה אחת וכיון שכן עד שתראה ארבע ראיות לא קבעה ג' הפלגות . וסת דגופא . כיצד שנינו בפרק האשה עושה צרכיה . כל אשה שיש לה וסת דיה שעתה . ואלו הן הוסתות מפקת מעמשת חוששת כפי כריסה ובשיפולי מעיה ושופעת וכמין צמרמורת או חזין אותה וכן כיוצא בהן וכל שתקבע לה שלשה פעמים הרי זה וסת . אלמא בשלש ראיות לבד קובעת לה וסת . ואע"ג דגרסינן בפרק האשה שהיא עושה צרכיה אמר רב הונא בר חייה אמר שמואל הרי אמרו לימים

עוד
לדין
אי
אלה
ואני
בכלל
וכן
האר
ואת
שזה
אי
וכשני
ולתת
לפיכ
שכס
לכסו
לימו
קבע
ואפי
תלא
כיון
לא
שזה
קוב
לדני
והט'
קבע
עשר
שזה
פני
תלא
לעני
וכן
משכ
מכס
עני
שאי
ולא
גור
יתח
קוש
לפי
כסי
זל
קדו
אנ
למי
שרל
שמו
סוף
כה
אבל
אחי
הלג
כנו
וי"ז
זה
קוב
פני
וכיו
עו
מש
רב
ילכ
הט

עוד

שנים

עוד כמבגריסין כהאשה ראתה יום חמשה עשר בחדש זה ויום י"ז בחדש זה ויום י"ח בחדש זה רב אמר קבעה לה וסת דילוג וימולל אמר עד שתשלם בדילוג ואיכא למידק כיכי דמי בחדשים שזין כלם מלאים או לא הפלגות ובפסקות שוות ל' ימים יום שכן מיום ראיתי והיום נולד ליום ראיתי שלשים וכו' יום וק' לפולס ואי בחדשים הריס כריס הס לעולם ל' יום או כ' מלא ולחד חסר אף דילוג סה אין כלן דרתיא א' מיום ראי' ל' עד ראי' שנייה ל"ב יום ובתחבוב לראיה שלישייה הס ל' ולחד סגרי חדש אמלעי היה חסר ויכין פי' הר"א בר' דוד ז"ל סהס סהאשה קובעת לה וסת להפלות שויה כן קובעת לה וסת לימי החדש כילד ראתה ר"ח ור"ח קבע לה וסת לראשי חדשים ור"ח שאין הפלגותיה שויה סהא' מלא ולחד חסר והילכך ון שדילוגה כיון שאין ברשותיה ל' היום כלל לא בדילוג כלל שיה ולא בהפלגות שויה אומרין לימי החדש היה קבע ז"ל כהשואה אלא בדילוג וכן דבריו ראתה כמ"ז בחדש זה וס"ל לחדש זה ובמ"ז לחדש זה קבעה לה וסת לעולם להחמשה עשר בחדש וע"פ שאין הפלגותיה שוות ספעמים מקריבים ראיותיה פעמים מרחקת ראיותיה דאיכא מלא וחסר ע"פ סהס מדותיה ענין ס"ז בחדש ע"כ ואני אומר וכן דרין. אבל אדונינו מורי רבינו סהס ז"ל יס לו ביה קושיא גדולה ונעלמה כל זה ואומר שא"ל סיה שניי הפסות נהלין בקדוש החדש שאין האופר שתקעין ט גורס ולא קדוש שלנו שמקדשין אותו גורס וא"ל סהס לומר שלשים כזה ויחדס דבר בנוסה ומראה וזו קשיא חוקה ס מרח צבירור ויכין אני אומר סהאמת צבירור סיהס כרס כגדול ר' אברהם ז"ל אכל לא כדבריו שא"ל סיהס קדוש החדש גורס לאשה סהראה אכל כ' אמריין כמ"ז בחדש זה לא לקדוש החדש שלנו אמר אלא למולד הלכנה לעשה סהראה סראוי לקבע ר"ח ע"פ סהרייה סהאשה ון סהוא נראה על הארץ סהו שיעל בעולם וכו' אינו כל סהאיה לפיכך אין הפלגותיה שוות אכל יס כן סהאיה לימי החדש אחר המולד כל' אחר כרלות סלגנה וסהאיה ון בדילוג יום אחד כן פי' בחדש זה וי"ז בחדש זה וי"ז בחדש זה וכן דרין כמ"ז בחדש זה וע"פ בחדש זה וכן הימים קבעין וסת כען ראתה שלשה פעמים כשכחות או כשלישי כשכח וכו'א כזה וכן אמר בסור המועד וכן מוכח בס"י בהלכה ז

עוד שס גרסינן כהאשה ראתה יום חמשה עשר בחדש זה ויום י"ז בחדש זה כו' ואמר הכותב כבוד הכמים ימלו כלל קושיאיה וז' אינה קושיא דולאי סיפורא גריס של מה סכ"ד סלמסה עשה כ"ד סלמסה מסכימין עמכן דכהיך אשר הקראו אותם אשר הקראו אחס במועד' וסומכין בקבוע חדשים ועבור שנים כמקוס כרימות כחמץ כססח וסחיסס סססח ועיניו יום הכפורים גם כביאח סקפנים סלמרו קסנה כה ג' סרס ויום אחד כל עליה אחד מן סעריוס סיה ססורה ולזין מומחין על ידה סמות מכאן סניהס ססורין . וכן לענין כקסן כן חשע שנים ויום אחד אמר כן או סמות מכאן אין אלו מונין להס לימים אלא לסיס סכנויין להחדשים מלאים וססריס ולחדשים ולשנים מעבורת וסספוסת לפי מקומו כ"ד . ואף כהדוסי כגוף כן וכמו סדכשו ז"ל כלאל גומר עלי קסנה כה ג' שנים ויום א' סנכעלה און כמוליי סורייס ממנו כ"ד ועכרו אס סהס כמוליי סורין סוי לאל גומר עלי :

עוד שס עוד כחכ וסת סהסלגה כו' : אמר סהסכז למי אני עמל ומיגע אס נספי להסיב על דכריו

שנים לוסתות אחר . כלומר וסת הנקבע בימים בשני פעמים הוא נקבע ווסתה דגופא בפעם אחת . ההיא אוקימנא לה התם כחכמים דהיינו ר' דפליג עליה דרשב"ג אבל לרשב"ג לעולם אינו נקבע בפחות משלשה פעמים כסתמא דמתניתין דקתני התם בפרק האשה היתה למורה להיות רואה יום חמשה עשר וכו' . שניתה שלשה פעמים ליום עשרים הותר חמשה עשר וקבעה לה ליום עשרים . ומתניתין מני רשב"ג היא . וקיר"ל כוותיה בוסתות כדאיפסיקא הילכתא בהריא כיבמות בשליה פרק הבא על יבמתו . ואף שמואל נמי הרי אמרו קאמר וליה לא ס"ל אלא כרשב"ג ותדע לך דהא התם בסמוך בוסת הדילוג אמרי' דשמואל כרשב"ג ס"ל ודאמר רב יהודה אמר שמואל נבי מתני' דהיתה למורה לראות יום

חמשה עשר זו דברי ר"ג ברבי שאמר משום רשב"ג זו וס"ל קאמר דבוסת הימים על כרחין כוותיה ס"ל וכדקאמרו בהריא בוסת הדילוג וכמו שכתבנו . ודוקא בשראתה שלשה פעמים בעמושין או שלש פעמים בפיהוקין אבל עמשה פעם אחת וראתה ופקה פעם אחת וראתה וחששה פעם אחת כפי כריסה פעם אחת וראתה לא קבעה לה וסת שאין מקרי' ארו קובעין וסת כל אחד לחברו ווסתות אלו כיוצא בהן אם הן פשוטין כלומר שאירע לה כן פעמים בלא יום קבוע הרי זה וסת לעיטושין לבד או לפיהוקין לבד ובכל יום זאירע לה כן הרי היא חוששת לוי . אבל אם אירע לה ביום קבוע מן החדש או מן השבת כגון זפיהקה בראש חדש וראש חדש וראתה או באחד בשבת וראתה הרי זו וסת מורכב לפיהוקין וראשי חרשים וכיוצא בזה ולפיכך אינה חוששת לפיהוקין לבד ולא לראשי חדשים עד שתפק בראשי חדשים ולפנינו יתבאר ההפרש שיש בין וסת דגופא המורכב לוסת דגופא הפשוט בע"ה . וסת הימים כיצד גרסינן בפרק האשה שהיא עושה צרכיה . ראתה יום חמשה עשר בחדש זה ויום ששה עשר בחדש זה ויום שבעה עשר בחדש זה רב אמר קבעה לה וסת לדילוג ושמואל אמר עד שתשלש לדילוג . ואיכא למידק היכי דמי אי בחדשים כולן מלאים אין כאן דילוג אלא הפלגות שוות משלשים ושנים לל' ושנים ואי בחדשים כסדרן א' מלא ואחד חסר אין דילוג שוה כיצד הרי שהתחיל לראות במ"ז בניסן שהוא מלא וחזרה וראתה ב"ו באייר ראייה זו להפלגת ל"ב ועור חזרה וראתה ל"ז בסיון והרי ראייה זו ל"א שהרי אייר חסר . וא"כ נמצא שלא דילגה אדרבה קרבה ראייה וכשהחזרה וראתה ל"ח בתמוז חזרה להפלגת ל"ב ולפיכך פירוש הרב ר"א ז"ל שכשם שהאשה קובעת וסת להפלגות שוות כך היא קובעת בימי החדש כיצד ראתה ראש חדש ור"ח ור"ח קבעה לה וסת לראשי חדשים ואע"פ שאין הפלגותיה שוות שהאחר מלא והא' חסר והילכך זו שדלגה כיון שאין בראיותיה צד השוה לא בדילוג שוה ולא בהפלגות שוות אומריין לימי החדש היא קובעת ולא בהשואה אלא בדילוג . ולדבריו אם ראתה ט"ו בחדש זה וס"ז בחדש זה קבעה לה וסת לחמשה עשר בין מלא בין חסר . ורבתינו הצרפתים ז"ל מוסיפין שאף שם היום גורם וסת כדאשכחן בשור המועד שבת ושבת נעשה מועד לשבתות והיינו דאמרינן בפ"ק דנדה קפצה וראתה קפצה וראתה קפצה וסת לימים ואוקמה רב אשי כגון דקפץ בחד בשבא וחזאי וקפץ בחד בשבא וחזאי ולחד בשבא אחרניא חזאי בלא קפיצה . אלמא ימי השבוע קבעי וסת . ושמעינן מינה דוסת הימים הרי הוא נקבע בג' ראיות לבד . וכן וסת המורכב בימים ידועים ומעשה בקופצה בחד בשבא

ובחד בשבא וכמו שמוכח מההיא שמעתא דקפיצות כמו שכתבנו והוא הדין דהרכבת וסת דגופה וימים כמ"ש למעלה . ודינין אלו יתבארו לפנינו בע"ה . ווסת הפלגות לרברי הכל אינו נקבע אלא בארבע ראיות לפי שאין שלש הפלגות בגויות בפחות מארבע ראיות ראשונ' לא בהפלג' ראתה אותה וכו' הרב ר' אברהם ז"ל וכן הוררו רבותינו הצרפתים

דוסתות שאמרנו . וסת הימים וכן המורכב או וסת דגופא כולן נקבעין בג' ראיות שהרי קבעה זו ראיותיה בג' פעמים . וסת הפלגות אין קבוע עד שתראה ד' ראיות לצד שאי שאפשר לג' הפלגות בפחות סר' ראיות : ותנוקת שלא הגיע זמנה לראות והיא קסנה שלא הגיע לימי הנעורים ושלא הביאה ס' פנים הרי היא קובעת וסת ככל הנשים בג' ראיות בשאר הוסתות וכד' בוסת הפלגות אלא שיש הפרש בינה ובין הגדולה שאע"י שהחזקה רואה וקבעה לה וסת אם ספקה ג' עונות ביננות שהם צ' יום ולא ראתה אינה חוששת לוסתה הראשון כלל וחוזרה זו לקרמות' ואצילו חזרה לראות באותן העונות שהיתה למורה לראות בהן אינה חוששת עד שתחזור ותקבעו ג' פעמים לפי שאינה בת דמים ותגלה שהדמים הראשונים מקרי' היו . ראתה

מסורת הש"ס

והר מעונה. שם חכם: תמנין כתובה כדי שחטול בשקל הקדש. דקסבר אף דכתובה דרבנן נוטל בשקל הקדש וכ"כ תוס' והר"ש הלכך אי מטמנת כתובה היא גובה בשקל הקדש: אמר. אבודמא דליפורי בשם ר"ח: אבל במקום שכתבין כתובה. לא מהני הטמנתה שהרי בלא כתובה אינה תורה אור

ויתור מעונה אשה שהיתה כתובה פחותה ממאתים תמנין כתובה כדי שתיטול בשקל הקדוש אמר בשם ר' חונה במקום שאין כותבין כתובה אבל במקום שכותבין כתובה מה דו מפקא היא גובה אמר ר' יוחנן ותני כן א* חרש שנשא פיקחת אין לה עליו מזונות ולא כתובה י* ואם מתה הוא יורשה שהיא רצתה לזוק לו נכסיה והוא לא רוצה לזוק לה בנכסיו י פיקח שנשא חרשת יש לה עליו מזונות וכתובה ואם מתה י אינו יורשה שהוא רוצה לזוק לה נכסיו והיא לא רצתה לזוק לו נכסיה והרשת יש לה קניין ויש לה כתובה רבי ירמיה בשם רבי לעזר תיפתר כשכנסה פיקחת כנסה רבי יעקב בר אחא בשם רבי לעזר שכנסה פיקחת ונתחרשה מכל מקום לא פיקחת כנסה רבי יעקב בר אחא בשם רבי לעזר תיפתר שהיתה חרשת ונתפקחה כנסה פיקחת ונתחרשה שלא תאמר הואיל והיתה חרשת תחילה אין לה כתובה לפום כן צריך למיטר יש לה רבי יוסי לא אמר כן אלא אילו מי שבא על החרשת שמא אין לה קנס וכל שאין לה קנס אין לה כתובה א"ר יודן וכי בקנס הדבר תלוי הרי בוגרת אין לה קנס וכתובתה טאתים יהי בתולה מן הנישואין יש לה קנס וכתובתה מנה י* חרש או שושה שכנסו פיקחת אע"פ שחזר החרש ונתפקח שושה ונשתפה אין לה כתובה רצה לקיימה כתובתה מנה רבי לעזר בשם ר' חנינה * והוא שבא עליה משנתפקח ומשנשתפה אבל אם לא בא עליה משנתפקח ומשנשתפה אפילו כתובת מנה אין לה פחותות מבנות שלש שנים ויום אחד רבי יוסי בשם ר' חייה בר אשי רבי יונה רב חייה בר אשי בשם רב למה זו דומה לעושה גומא בבשר וחזר ומתמלא תני רבי חייה לעובר את העין וחזרת וצוללת א"ר יוסי מתניתא אמרה כן * פחותות מיכן כנותן אצבע בעין אמר רבי אבין * אקרא לאלהים עליון לאל גומר עלי בת שלש שנים ויום אחד ונמלכין ב"ד לעוברו הבתולין חזרין ואם לאו אין הבתולין חזרין ל* הלכה ג מתני' * הגדול שבא על הקטנה והקטן שבא על הגדולה ומוכת עין כתובתן

גובה כלום: מה דו מפקא. מה שהיא מולאה כתובה היא גובה: אר"י ותני כן. הא שמעתה דבסמוך אר"י ותניא נמי הכי ולא כתוב'. דאע"ג דתקינו רבנן נשואין לחרש לא תקנו לה מזונות וכתובה: עוק לה נכסיה. פי' להחזיק לו בנכסיו וכ"ה בחוספת: ופרדין וחרשת יש לה קניין ויש לה כתובה. בתמי' הא אין לה דעת לקנות ואין יחייבי בזמזומיה וכתובתה: תיפתר. כשכנסה פיקחת ואח"כ נתחרשה דכיון שהיתה פקחת בשעת נישואין יש לה קניין וכתובה: ריב"א בשם ר"ל. פריך אם שכנסה פקחת ונתחרשה איירי הן צרייתא פשיטא שיש לה כתוב' גם למה לא יזכה הבעל בנכסיו: מ"מ לא פיקחת כנסה. בתמי' וכיון שכנסה פיקחת הרי היא ככל הנשים אף שנתחרש אח"כ: ה"ג תיפתר שהיא חרשת ונתפקחה ונתחרש' שלא תאמר וכו'. וה"פ אלא א"ר יעקב וכו' צרייתא איירי כשנתפקחה לאחר נישואין ואח"כ נתחרש' וזכתה בצולן בשעה שהיא פקחת ואיננו רשאי לאשמועינן זה דסד"א הואיל והיא חרשת בשעת נישואין אין לה כתובה: לפום כן. לפיכך איננו רשאי למיטר דיש לה כתובה: לא אמר כן. ופליגי אר"י ויוחנן וההך צרייתא אע"ג שהיא חרשת משעת נישואין ועד שעת מיתת בעלה יש לה כתובה: ה"ג שמה אין לה קנס. וה"פ כבא על נערה חרשת שמה אין לה קנס בתמי' ודאי יש לה קנס ויכון שיש לה קנס אינה לה נמי כתובה דהא כתובה מאונס וזמנ' קיליף כדאמרין לעיל בשמעתין: הרי בוגרת אין לה קנס. דנערה כתיב צפרשה ואפילו הכי יש לה כתוב' מאתים ואס"ד דכתובה מקנס ילפינן כל שיש לה קנס יש לה כתובה אם כן בוגרת לא יחי' לה כתובה: ותו הרי בתולה וכו' אין לה כתוב'. דאין להם דעת ואין תנאו הראשון תנאי: והוא. הא דתני שיש לה כתובה מנה משקיימ' דוקא שבא עליה משנתפקח' דאין אדם עושה בעילתו בעילת נזות: ה"ג לעובר את העין וכו'. וה"פ לעובר מעינין של מים וחזרת לאחר זמן וצוללת א"ר עין ממש קאמר שהמים שבתוך העין חוזר וצולל: מתניתא. דגדה פרק יולא דופן אומרת כן כר"ח: ונמלכין בית דין לעברו. לעבר השנה הבתולים חזרין כגון תיזוקת שגולדה סוף אדר הבתולין חזרין עד סוף אדר שני וכן אם עיברו בית דין החדש הבתולים חזרין: ואם לאו. שלא עיברו השנה או החדש אין בתוליה חזרין:

יבמות ק"ג
(תוספת' ס"ק)
לקמן ס"ט סוף
(גדה פ"א)
גדרי' ס"ו ה"ח
(ויבואו נדרי'
ס"ו ב"ג)
פ"ג ס"ב
פ"ג ס"ב
כתובות י"א א

ויתור מעונה. שם חכם: תמנין כתובה. ותיטול מתנאי ב"ד בשקל הקדוש מאתים לזרי: כנקוס שאין כותבין כתובה. אלא סומכין על תנאי ב"ד הוא דשייך לומר שחמנין: אבל במקום שכותבין כתובה. ואינה גובה אלא* תוליא שטר כתובה: מה דו מפקא. כפי מה שחוליא שטר כתובה והסך שכתוב בה קר היא גובה דהרי נהרית מתהילה וכל תנאי שכתמנין קייט: ותני כן. שדעתה הדבר תלוי אם רצתה לפחות מכתובתה דסברה וקיבלה להזיק נכסיה כמו דאמרין כצרייתא דלקמיה שהיא רצתה וכו' ומעשה קיימין: אין לה עליו מזונות ולא כתובה. דלאו בר דעת הוא ואין תנאו כלום שאע"פ שחקו הכמים נשואין לחרש לא תקנו לה כתובה ותנאי כתובה מיניה ולא היישינן דמינשי ולא מכבי דיותר ממה שאיש רוצה לישא חרשה רוצה להנשא: שהיא רצתה לזוק. מלשון ויקח להזיק לו מניכסיה וסנר' וקיבלה להנשא לו ובחוספת פ"ק גרים להחזיק לו נכסיו: שהיא רוצה וכו'. דבר דעת הוא ומרזנו עשה להתייב לה אכל היא לא רצתה וכו' כלומר אין רוצה כלום ללאו בת דעת היא: וחרשת יש לה קנין ויש לה כתובה. בתמי' דקס"ד דמן הסהם יש לה כתובה ופי' בשלא כתב לה ואמאי שאין לה קנין אפינה בת דעת וכיון שהיא רוצה לזוק לה כתובה ולא תקינו לה רבנן אלא נשואין אבל כתובה לא דא"כ מנשי ולא מנכסי לה: תיפתר כשכנסה פיקחת כנסה. ואח"כ נתחרשה וכן קאמר רבי יעקב בשם ר"א וקס"ד השתא דמעולם פקחת היתה ואחר הכשואין הוא דנתחרשה והילכך פריך: מכל מקום לא פיקחת כנסה. ומאי קמ"ל פשיטא דיש לה כתובה: ומפרש ר' יעקב דתיפתר הכי. שהיתה חרשת מתחילה ונתפקחה וכנסה כשהיא פקחת וחזרה ונתחרשה וקמ"ל שלא תאמר הואיל שהיתה חרשת תחילה אין לה כתובה דהא חזין דדרכה להתחרש בכל פעם: לפום כן צריך למיטר יש לה. הואיל ובשעת נישואין פקחת היתה רבי יוסי לא אמר כן. דעמא דחרשת אין לה כתובה מפני שאין לה קנין אלא היינו טעמא: אילו מי שבא על החרשת באונס או כפיתוי: שמה אין לה קנס. בתמי' כלומר שמה אי איה מודה שאין לה קנס. והיחזר כתיב לנרום שמה יש לה קנס ודמתיק וכל שאין לה קנס אין לה כתובה: וכו' דקנס דהדר תלוי. כלום כתובה תלוי בקנס דהרי בוגרת תנן לקמן פרק גליט דאין לה קנס וכתובתה מאתים: והרי בתולה. שנתאלמנה או נתגרשה מן הנשואין ועדיה מעדין אותה שלא נבעלה בחוקת בתולה היא לעינין קנס ואס"ה כתובה מנה ומ"מ שאין הדבר תלוי בקנס וע"כ ליתא להאי טעמא דחרשת אין לה כתובה מפני שאין לה קנס חלא ודאי טעמא מפני שאין לה קנס כתובה כדאמרין: אין לה כתובה. כדפרישית: רצה לקיימה כתובה מנה אין לה. הואיל ולא בא עליה עדין אחר שנתפקח ואימת הוא דקניא לה כתובה: פחותות מבנות וכו'. קתני במתני' דיש להן טענת בתולים ומפרש רבי יוסי טעמא למה זה דומה לעושה גומא בבשר באצבע החזר ומתמלא מיד וכן הכא אע"פ שבעלה בתוך ג' חזרין ומתמלאין לשעתן: תני ר' חייה. דלהכי מדמינן להו לעובר אחר העין דלפי שעה היא נערכת וחזרת וצוללת לאחר שעה: מתניתא. דס"ה דגדה אמרה כן כרבי חייה דתנין תס בת שלש ימים אחד מתקדשת כביאה כו' פחות מכלן כנותן אצבע בעין דמדמעת וחזרת ומדמעת: אקרא לאלהים עליון לאל גומר עלי וכו'. אידי דאירי כפחותה ריבת ג' דכתוליה חזרין מיייתי ליה להאי קרא דדרשינן מיניה שהקב"ה י גכיס עם בית דין של מעתה שאם היא כבר בת ג' ונמלכין כב"ד לעבר השנה הבתולין חזרין אלא לאחר שבעלה שהף הטבע מסכתה עליהן ע"י גזירתו יתעלה ביה: הלכה ג מתני' הגדול שבא על הקטנה. פחותה מנה שלש ימים אחד שאין תשע יום אחד שהרי אמרו הכמים שאין ביהוה ביאה וכל על הגדולה: ומוכת עין. שנתקע לה עין בחזרה מקום:

כתובות פחות פ' שנים ויום אחד שאין ביאתה ביאה שהרי בתוליה חזרין: וקטן. פחות מכן פ' שנים ויום אחד שאין ביאתו ביאה וזכא על הגדולה: ומוכת עין. שנתקע לה עין בלוחו מקום: כתובות

ירדב"ז
ע"ו משי דלעולם בשקל הקדוש והא דפסק ר"ה דחטול מה שכתב לה משום ויהר מעונה דכיון דיתרה אותו מעונה ע"כ התנאי קיים ותטול מה שכתב לה: אש"ה שהיתה כתובה פחותה ממאתים תמנין כתובה כדי שחטול בשקל הקדוש פתמא דמנ'. וע"ו אמר ר"ה במקום שאין כותבין כתובה וכו' ובכ'

ליחא להאי טעמא דחרשת אין לה כתובה מפני שאין לה קנס חלא ודאי טעמא מפני שאין לה קנין ולא תקינו לה רבנן כדאמרין: אין לה כתובה. כדפרישית: רצה לקיימה כתובה מנה אין לה. הואיל ולא בא עליה עדין אחר שנתפקח ואימת הוא דקניא לה כתובה: פחותות מבנות וכו'. קתני במתני' דיש להן טענת בתולים ומפרש רבי יוסי טעמא למה זה דומה לעושה גומא בבשר באצבע החזר ומתמלא מיד וכן הכא אע"פ שבעלה בתוך ג' חזרין ומתמלאין לשעתן: תני ר' חייה. דלהכי מדמינן להו לעובר אחר העין דלפי שעה היא נערכת וחזרת וצוללת לאחר שעה: מתניתא. דס"ה דגדה אמרה כן כרבי חייה דתנין תס בת שלש ימים אחד מתקדשת כביאה כו' פחות מכלן כנותן אצבע בעין דמדמעת וחזרת ומדמעת: אקרא לאלהים עליון לאל גומר עלי וכו'. אידי דאירי כפחותה ריבת ג' דכתוליה חזרין מיייתי ליה להאי קרא דדרשינן מיניה שהקב"ה י גכיס עם בית דין של מעתה שאם היא כבר בת ג' ונמלכין כב"ד לעבר השנה הבתולין חזרין אלא לאחר שבעלה שהף הטבע מסכתה עליהן ע"י גזירתו יתעלה ביה: הלכה ג מתני' הגדול שבא על הקטנה. פחותה מנה שלש ימים אחד שאין תשע יום אחד שהרי אמרו הכמים שאין ביהוה ביאה וכל על הגדולה: ומוכת עין. שנתקע לה עין בחזרה מקום:

יבמות ק"ג
(תוספת' ס"ק)
לקמן ס"ט סוף
(גדה פ"א)
גדרי' ס"ו ה"ח
(ויבואו נדרי'
ס"ו ב"ג)
פ"ג ס"ב
פ"ג ס"ב
כתובות י"א א

יורה דעה

הלכות נדה

כי קמט

לפיכך יעוד ר"ס הכלל בין מולד אמימי למולד אמצעי ועיקר הראי' האמימות הוא הכ...

העבר ראתה בחיי נחודש וכעת היא רואה ע"ז וזו דילג עליה ולכך סני בני ומי'...

(ח) בא' בשבת או בדי' בשבת או בא' בניסן ובא' באייר ובא' בסיון קבעה דה וסת בא' בשבת או בדי' בו ובא' בחודש או בדי' בו אע"פ...

שאלה מלא ואחד חסר אין מדקדקין בכך : כיצד קובעת בימי החודש בדילוג כגון שראתה במיזן בניסן מיזן באייר וי"ז בסיון...

ט ראתה בא' בניסן ובא' בסיון ובא' באייר ובא' בתמוז ובא' בסיון דדילוגי אבל ראתה בא' בניסן ובא' באייר ובא' בתמוז ובא' בסיון ראתה מיזן בניסן וי"ז באייר וי"ח בסיון...

דקט' על שמואל דס"ל בני ראי' רבני' דהא חזן רחא שור ונגח שור ולא וכו' דמטעם בני דילוגין...

(ח) באחד שנתה בדי' חזן המי' אע"פ דבלי' איכא הפלגה שווין מימ' בהפליג' בניסן ראי' חזן בני' וכו'...

דקט' על שמואל דס"ל בני ראי' רבני' דהא חזן רחא שור ונגח שור ולא וכו' דמטעם בני דילוגין...

(ט) חזושישת י"ח בתמוז אבל לפי' בתמוז אין לחוש משום דכיון דקבעה לה וסת דילוג חו' לחישיטין קבעה לה וסת לשאר...

דקט' על שמואל דס"ל בני ראי' רבני' דהא חזן רחא שור ונגח שור ולא וכו' דמטעם בני דילוגין...

(י) ראי' חזן בני' וכו' דהא חזן רחא שור ונגח שור ולא וכו' דמטעם בני דילוגין...

דקט' על שמואל דס"ל בני ראי' רבני' דהא חזן רחא שור ונגח שור ולא וכו' דמטעם בני דילוגין...

(יא) ראי' חזן בני' וכו' דהא חזן רחא שור ונגח שור ולא וכו' דמטעם בני דילוגין...

דקט' על שמואל דס"ל בני ראי' רבני' דהא חזן רחא שור ונגח שור ולא וכו' דמטעם בני דילוגין...

(יב) ראי' חזן בני' וכו' דהא חזן רחא שור ונגח שור ולא וכו' דמטעם בני דילוגין...

דקט' על שמואל דס"ל בני ראי' רבני' דהא חזן רחא שור ונגח שור ולא וכו' דמטעם בני דילוגין...

עכ"ל ומציאו בית יוסף בדף (קל"ג ע"ג) (נא): סוף ד"ה לילך קונעת צימי החודש דלילוג כו', משמע דלס ראתה ארבע ראיות אפילו אין ראיותיה למנין ימות החודש שקבעה וסא לדילוג לרב ולפי זה להפוסקים בענין ז' כשמואל אס כן הכא לא קבעה וסא לדלוגים אלא בחמש ראיות וכמו שכתב הרמב"ן טו ומציאו הטור כגון שראתה פעם אחת ואח"כ ראתה פעם שנית ככ"ט לראיה ראשונה ואחר כך פעם שלישית בשלשים לראיה שניה ואחר כך בל"ז דהשתא בראיה שלישית התחילה לדג ושס דילוג עליה. ולפי מה

שכתבתי לקמן ס"ק י"ט דלענין הדין יש להחמיר כשני הסברות הוא הדין הכא: (ט) וראתה שנית דפוסף שששים כו'. והוא הדין דילגה למפרע כגון ראתה שנית לסוף כ"ט ושלישית לסוף כ"ח בכל ענין שהיא משוה דילוגה קבעה וסא כמו כן לדילוג וזה פשוט ד) וכן משמע בתוספות פרק קמא דנדה דף ט' ע"ב ד"ה פחתה כו': (י) קבעה וסא ד"דילוג כו'. וחוששת אחר כך ליום ולסוף כך ליום ולסוף כו'. והוא הדין שהרחיקה דילוגה הרבה. כגון שלגה מכ"ט לל"א ואחר כך לל"ג ואחר כך לל"ה חוששת שוב לל"ז ואחר כך לל"ט וכן לעולם וכן דעת הרשב"א במשמרת הבית (דף קס"ט ע"ב) (כ"ז ע"ג ט: ד"ה ע"ש) וכתב

שכן כתבו הראשונים ז"ל ודלא כהרא"ה צדק הבית שס: (יב) שבב"ל ענין שתהא משוה כו'. לאפוקי דילגה פעם אחת יום אחד ואחר כך שני ימים או איפכא: (יג) כ"ד קובעת בימי החודש. כתב הרא"ה בספר צדק הבית שס (ט). ד"ה ע"ש גרמין) לא לקידוש החודש ולתקיעת שופר שלנו אלא למולד הלגנה לשעה שנראה שראוי לקטוע חודש על פי הראיה אבל הרשב"א במשמרת הבית כתב דודאי שיפורא גרים ה הכל ליומות החודש מלא ומסר לחדשים ולשנים מעוצרות מלי מיקוני בית דין שכל מה שצמח דין שלמטה עושים בית דין שחידושי הגוף כן וכמו שדרשו ז"ל בנאל גומר עלי (מהליט גג ג) קטנה צמ שלש שנים ויום אחד אמת צמועס (ר"ה כה). ואף בחידושי הגוף כן וכמו שדרשו ז"ל בנאל גומר עלי (מהליט גג ג) קטנה צמ שלש שנים ויום אחד שנעלה אין צמוליה חורים נמנו בית דין ועברו השנה צמוליה חורים היו לאל גומר עלי עכ"ל והוא צירושלמי פרק הנודר מן המבושל הלכה (י"ג) (ח"י) צמס רבי אבין וכן כתב הרא"ש פרק האשה (ס"ג ג פו). דבשיפורא תליא מילתא והכי אמרינן בסוף פרק גנות כותים דף ל"ח ע"א דשיפורא גרים יא) וכן הוא באגודה שס וכן כתב במשמרת ר"י מינן סימן ט' עיין שם שהארין וכן משמע פשוט דברי הטור והמחבר והפוסקים ועיין בספר עשרה מאמרות מאמר אל כל חי חלק ב' סימן י"ז: (יד) כיצד ראתה שלש פעמים באחד בשבת כו'. (ד) פירוש דמראיה הראשונה עד השנייה שזה למשינה לשלישית כגון שראתה בלחוד בשבת ומורה וראתה בשלש שבועות באחד בשבת קבעה לה וסא בשלש שבועות באחד בשבת ואף על גב דלינן שוין ליומות החדש וכן נראה שלש פעמים בחמישי בשבת חמישים שנים קבעה וסא בשלש פעמים. צ"ח (ס"ו) ופשוט הוא: (טו) קבעה ד"ה וסא בראיותיה. ולא דמי לוסא ההפלגה דלעיל סעיף ב' שצריכה ארבע ראיות דהתם אינו תלוי צימי החודש או שצוה ולי אמת יכול לומר בהפלגה כך ימים היא רואה עד שראתה פעם שנית שהרי אין הפלגה הראשונה נודעת אלא על ידי זמן שצין ראיה ראשונה לשניה אלא הכל שהוא תלוי בחודש או שצוה בראיה ראשונה נמי איכא קביעות זמן שהרי אמת אומר כן לחודש ראתה. צ"י (נא) ד"ה ומ"ש והכל) ופשוט הוא: (סעיף ז) (טז) עד שתראה בי"ח בתמוז. וזו

השוה (יב) שבב"ל ענין שתהא משוה ראייתה קבעה לה וסא: (ח) כשם שקובעת וסא בהפלגה מימים שונים ושאינם שונים כו' ובימי החודש ט (ד) ובימי השבוע שונים ושאינם שונים (י) כיצד ראתה שלש פעמים באחד בשבת (י) או בחמישי בשבת או באחד בניסן ובאחד בסיון או בה' בניסן ובה' באייר ובה' בסיון (טו) קבעה לה וסא באחד בשבת או בחמישי בו ובאחד בחודש או בה' בו (ט) (יא) אף על פי שאחד מלא ואחד חסר אין מדקדקין בכך: (יב) כיצד קובעת בימי החודש בדילוג כגון שראתה בט"ו בניסן וט"ז באייר וי"ז בסיון לא קבעה וסא (טז) עד שתראה בי"ח

באר הגולה (ז) סוף ד"ה הרב המגיד שס בשם המפרשים: ח שס נמראה דף ל"ט ע"ב וכן משמע בפלוגתא דלעיל: ט טור שס וכן כתב הרשב"א בשם רטמיו ומוכח לה מאוקימתא דרב אשי שס דף י"א ע"א כגון דקפלה נמד בשבת וסא והכא לדברי הכל קובעת ג' פעמים כיון שהן בשוה: י תוספות שס ריש דף ס"ד דקביעות החודש גורס וכו"כ הרא"ש שס נפקו וכו"כ בתורת הבית שהראש"ד הכרח כן מפלוגתא דרב ושמואל ושאר פוסקים: יא פלוגתא דרב ושמואל כמו שציינתי לעיל סעיף ה':

מפתח סדרי טהרה (ז) סק"ג: (ה) סק"ד וסק"א מד"ה א"י: (ה) סק"ד וסק"א מד"ה א"י: (ה) סק"ד וסק"א מד"ה א"י:

הגהות והערות (ט) כן הוא לפי גירסת הטור, וכ"ה בכ"י (דף ג): שכתב "באו לירי הלכות נדה להרמב"ן וכתב בהן וכו' אירע לה ראייה ליום כ"ג קבעה לה וסא" עיי"ש, אבל לפיננו ברמב"ן פ"ה הכ"ג אינו כן אלא דבר' ראיות קבעה וסא, וכן יש להוכיח מהמרב"ם פ"ה הי"ג ראתה עכשיו ובימים ל' וכו' עיי"ש. מקור מים חיים ס"ג ד"ה וכן. ועיין פרישה אות לו, ועיין בהערה נו על הטור ולהלן הערה מז: ין פ"י שופר שחוקעין בו בית דין בקידוש החודש. רש"י נדה דף לח ע"א ד"ה שיפורא. ור"ל שחלוי בקביעות החודש: יא פ"יירי לענין קושי, כלומר החודש של תשיעי להריוני גורמת לידת הולד דמכי עייל הזה זמן לידה הילכך כל הדמים שרואה בו בקושי אינו אלא חמת הולד. רש"י. ור"ל דאין לה דין ויבה לר' יהודה עיי"ש. ועכ"פ חזינן דקביעות בית דין קובעת אירועי גוף האשה:

ביאור הגר"א (ח) כשם כו'. תוספות בר"ה הג"ל ועיין באר הגולה: (ט) אף על פי כו'. שם בתוספות וכן הכריח הראב"ד מדקרי דילוג בפלוגתא דרב ושמואל ועיין רא"ש שם ועיין באר הגולה: (י) כיצד כו'. כשמואל משום דאמר שם דיקא נמי כו':

באר היטב (ו) קבעה. כתב הט"ז דלדעה ראשונה בסעיף ז' בעינן כאן עוד ראתה בל"ג וכן פירש הש"ך וכתב עוד והוא הדין דילגה למפרע כגון ראתה שנית לסוף כ"ט ושלישית לסוף כ"ח בכל ענין שמשוה דילוגה קבעה וסא לדילוג וזה פשוט: (ז) החדש. כתב הרא"ה לא לקידוש החדש ולתקיעת שופר שלנו אלא למולד הלגנה אבל הש"ך הביא כמה פוסקים דעיקר חלוי בקביעות בית דין שכל מה שבית דין שלמטה עושים מסכימים עמהם למעלה עיין שם שחופס דעה זו עיקר:

פתחי תשובה (ג) קבעה. עיין בלר היטב דהוא הדין אס דילגה למפרע ועיין כרמי ופלאי (ס"ו) שמפקפק בזה משום שזה מנגד להטעם עיי"ש: (ד) ובימי השבוע. כתב הש"ך דהיינו שראתה ביום א' כו' ולכאורה קשה דהא בכה"ל גוונא איכא נמי הפלגה שזה לכ"ז יום וא"כ מאי איצטרין לאשמעינן חיפוק ליה דליכא וסא הפלגות שוים ור"ל דאי משום וסא הפלגה היה לרין ארבע ראיות מה שאין כן אי נקבע לנימי

תורת השלמים להקשות דאם כן מה איצטרין לאשמעינן בזה דהא גם כן קבעה וסא להפלגות שוות ממש יש לומר ה" (ז) דאי משום וסא ההפלגה לא היה נקבע אלא אחר ראייה רביעית משום דראיה ראשונה לא מקרי הפלגה כלל מה שאין כן בקביעות ימי השבוע נקבע לאחר שלש פעמים דבפעם ראשונה מקרי אחד בשבת וכמו שכתב הב"י (נא) ד"ה ומ"ש והכא): (י) או בחמישי בשבת. זה שאינם שונים: (יא) אף על פי שאחד מלא ואחד חסר. דהיינו לפי קביעות הבית דין ושיפורא גרים. ש"ך בשם הרשב"א: (יב) עד שתראה בי"ח בתמוז. וזו

יא) ואינה חוששת ל"ח בו: היינו לדיעה
 דלעיל (ס"ו) לוסת הדילוג לחדשים
 צעין ד' פעמים, או דקאי לכו"ע ומיירי דהי לה
 וס"ק לראיית ט"ו בחודש. ע"י ש"ך (סקל"ה).

יב) ולוכח שוה: פי' הב"י דהרמב"ן לטעמי'
 דס"ל דאם הוסת נמשך ז' או ג'
 ימים חוששת לכל ימי הוסת, דלפ"ו כל יום

ויום וסת צפ"ע הוא ואפילו נעקר יום ראשון
 חוששת לשאר הימים עד שיעקרו כולם, וכיון שכל
 יום ויום חשיב וסת, כשראחה צפעם השלישית

צ"ו הוחזקה לראות ג"פ צ"ו, והי"א ס"ל
 דבזר תחילת ראייה אוליין וכמש"כ הרמ"א,
 ואין וסת השוה כלל. והכרו"פ (סקי"ו) הקשה

דלפ"ו יקשה דברי הטור אהדדי, דנטור בסקפ"ד
 סהם כסוצרים דחוששין רק לתחילת הוסת, וכאן
 סהם כרמב"ן דחוששין גם ל"ו, ולכן פי' דלא

כהב"י והרמ"א דגם הסוצרים שם דחוששין
 רק לתחילת הראייה מודו הכא דיש לחוש ל"ו,
 דלעיל הוי ראייה הנמשכת ותולין כל המשך הוסת

כטפל לראייה, משא"כ הכא שגראים צ' הופעות
 של דילוג ושל וסת השוה, וכיון דוסת הדילוג
 לא שכיח ווסת השוה שכיח — תולין יותר

בוסת השוה מנדילוג, ומה"ט ר"ל דיש לחוש
 להלכה לדיעה א', דהרמ"א סמך על הב"י
 שתלה במחלוקת הג"ל ולכן פסק כדיעה צ', אך

לפמשינ"ת יש לחוש לכ"ע, ע"כ ביאור הכו"פ.
 וע"י חו"ד (סי' קפ"ד סק"ו).
 יג) אחר תחילת הראייה: ולכן אינה חוששת
 לוסת השוה ד"ו, ומש"כ שו"ע הרב

(סי' קפ"ד סק"ב) וסי' קפ"ו סק"ח) דבוסתות
 מוניין מסוף הראייה, היינו בהפלגה, אבל בוסת
 החדש הולכים אחר תחילת הראייה כדמפורש

ברמ"א.
 יד) תחילת הראייה: בחארוניס דנו בוסת שהגיע
 קודם זמן וסתה האחרון ונמשך גם

ביום הוסת הקודם, כגון ראחה צט"ו וחדש
 הבא צ"ד ונמשך עד ט"ו, אם הוי עקירה לוסת
 האחרון, ובשו"ע הרב (סקל"ח וסקמ"ג) ונחוו"ד

דאינו עוקר אפילו וסת שא"ק וחוששת לחדש
 הבא לשניהם, ל"ד ולט"ו. וע"י שו"ת מנחת
 יצחק (ח"ח סע"ד) שאף שנטוה להלכה שאינו
 עוקר, מ"מ אין ראי' לזה משו"ע הרב.

אם היה וסת קבוע ל"ו יום ואח"כ ראחה ג"פ
 צומנים אחרים באופן שנעקר יום ל' ולא
 קבעה וסת אחר, ופעם אחת ראחה ביום כ"ח

ונמשך עד יום ל', יש לעיין אם יום ל' חוזר
 וניעור אע"פ שהוא ממעין פחות, והדעת נוטה
 דאינו חוזר וניעור.

* ט"ז סקי"ו. עונה בינונית: דס"ל דעו"ב הוא
 יום ל' דוקא, ואינו יום החודש, ופשוט שהם
 שני דברים נפרדים ולכן א"ל לפרשו, ונחדש סקר

הוא באותו יום, דיום החדש הוא יום הל', ודעת
 הש"ך (סק"ל) דעו"ב הוא יום החדש.
 בא"ד. עונה בינונית: צע"י לבונה והג' רע"א

וחוו"ד (סקי"ג) וסד"ט (סקי"ג) הקשו
 דהכא ליכא חשש עו"ב ל"ו ניסן דהא ראחה
 צנתיים, וחשש עו"ב הוא משום דוכי לעולם

לא תראה ואוליין צמר הרגילות של ל' יום,
 והוא בוסת הפלגה, וכשראחה צנתיים אין לחשוש
 לעו"ב מראייה הקודמת, דלא עברו ל' יום צלי

ראייה, ורק ליום החדש עדיין חוששת דהיום
 גורם, ונפרטו שהצ"ח עלמנו כתב דכשראחה
 צנתיים אינה חוששת להפלגה הקודמת כמוצא

צט"ו (סקי"ח), ולפ"ו לק"מ קושית הט"ו שכתב
 למה יסתור דברי עלמנו, דמש"כ הב"י דחוששת
 לז' ימי ר"ח היינו כשלא ראחה צנתיים רק צר"ח

ניסן, אבל כאן שראחה צנתיים ליכא חשש עו"ב.
 ובעצי לבונה כתב דהט"ו אזיל לשיטתו לקמן
 (סקי"ח) דאפילו ראחה בא' אייר חוששת

לט' צו משום הפלגת כ' יום מכ' ניסן, דאמריין
 דא' אייר היה רק תוספת דמים, וה"נ עו"ב,
 אבל הב"י סובר דאינה חוששת לט' אייר

וכרוצ הפוסקים דאינה חוששת להפלגה כשראחה
 צנתיים, (ועיין חו"ד). אבל באמת הכא לכו"ע אין
 מקום לחשוש לעו"ב כדמדייק צע"י לבונה

נחשבים לר"ח לכל הדינים. וכן מצוחר צב"ח
 שאשה שרואה א' ניסן שהוא ר"ח — חוששת רק
 לא' אייר ולא חיישין שמה אין זה וסת של א'
 בחודש אלא וסת של ר"ח, ופירש דכסתמא

לא חיישין לכתחילה שר"ח גורם אלא יום החודש
 עלמנו, ולכן חשש דא' דר"ח הוא רק משום
 עו"ב. ובערה"ש (סקי"ב) כתב דדעת הפרישה

לחוש גם ל"ו ניסן משום ר"ח דשמה שם ר"ח
 גורם, אבל באמת הפרישה כתב לחוש משום
 עו"ב ולא משום וסת החדש. וכי' הב"י דמ"מ

אם ראחה א' ניסן וא' דר"ח אייר דהוא ל'
 ניסן יש לחוש שמה יום ר"ח הוא הגורם לה,
 וכ"ש דאם תראה גם צר"ח סיון דקבעה וסת

וחוששת לשני ימי ר"ח תמוז. וע"י מש"כ לעיל
 ס"ו (אות ד').
 ובפרי דיעה כאן מסתפק דאם ראחה ל' ניסן

שמה סוף החדש גורם וצריכה לחוש לכ"ט
 באייר, ונשאר צב"ח, אך נראה דאין לחוש,
 וכסתמא הפוסקים, וכ"כ ערה"ש (סקי"ב) דל'

ניסן וכ"ט אייר אין להם השתוות כלל לא בשם
 ר"ח ולא במספר ימי החדש, ומניין לנו להמציא
 וסת חדש של ראיית סוף החדש שלא הוזכר

בראשונים, (שצט הלוי ח"ג סק"ד), ומ"מ
 חוששת לכ"ט משום עו"ב, ולא' בחודש הבא
 משום יום החודש אף שהחודש הבא חסר. L

ט"ו סקי"ח. וב"י משמע שאם ראחה בר"ח
 אייר א"צ לחוש לט' בו: דסובר הב"י דאם
 ראחה שוב צר"ח אייר תולין יותר ביום החדש

כיון שראחה צ' פעמים וסת החדש ואילו הפלגה
 ראחה רק פעם אחת, ותולין מה שראחה צנתיים
 בחוספת דמים, ואף אין חוששין ליום החדש של

כ' ניסן, דס"ל דכמו דכשנקבע וסת אחד דוחה
 את הצר, כך כשראחה צ' פעמים בוסת אחד
 הכי הוא מתגבר ודוחה וסת שני שהיה רק פעם

בא"ד. ג"ל דלרבותא וכו': וזה דוחק, דהן שמי
 חששות נפרדות ופשיטא דאע"פ שאחד
 נעקר יש לחוש לשני.

בא"ד. וכן ג"ל עיקר: לא קאי על צנרת הרמ"א,
 אלא על הגירסא שבין ראחה וצין לא
 ראחה דחוששת לט' באייר.

בא"ד. דלא מצינו בשום מקום דראיה וכו': פי'
 דראייה שרואה קודם שהגיע ט' אייר
 שהוצרכה לחוש לו משום הפלגת כ' אינה עוקרת

חשש ההפלגה, דהפלגה קצרה אינה עוקרת
 הפלגה ארוכה, ורק כשהגיע הזמן ולא ראחה הוי
 עקירה, ועיין בש"ך (סקל"א) ובנקה"כ דפליג,

דאם רואה צנתיים אינה חוששת להפלגה הישנה,
 דהפלגה קצרה עוקרת הפלגה ארוכה, ואה"נ
 דאם ראחה צכ"ח דאינה קובעת, דאין כאן

ג' הפלגות שוות, וכ"כ בש"ך לקמן (סק"מ).
 וע"י בשצה"ל (ח"צ ס"ס פ"א וסל"ט) דנראה
 פשרה צוה, דאם ראחה צר"ח אייר ראיה

גמורה שנמשכה כמה ימים, ודאי מסתבר כש"ך
 שזו ראיה חדשה ואין לחוש לט' רק לכי' או
 ל"ב, דאין דרך לראות שוב אחר ח' ימים, אבל

אם צר"ח לא היה וסת רגיל רק צעד הבדוק
 שדינו כראייה או ראיה כל שהיא, מסתבר כט"ו
 שחושש לט' אייר משום הפלגת כ' שמה תראה

את הוסת הרגיל. וע"י נקה"כ דאף לדבריו אם הי'
 לה וס"ק ושינתה ראייתה חוששת לוסת הקבוע
 מיום הקבוע שראחה לפני ששינתה ראייתה. וע"י

כו"פ (סקט"ו) וסד"ט (סקי"ד).
 בא"ד. וע"כ לומר שאחת מהן עוקרת: אמנם
 הש"ך כתב שאין מוכרחים לומר שאחת

עיקר והשניה חוספת, אלא י"ל דשניהם ראיה
 גמורה ועיקרית, רק שהראשונה נעקרה.
 בא"ד. ע"כ נראה עיקר וכו' לחוש לט': אבל

כ ראתה ג"פ בני' חדשים בדילוג וחורה וראתה בני' חדשים בדילוגים אלו וכן בפעם ג' חורה וראתה ג"פ בדילוגים אלו וה"ו וכן קבוע לדילוג לחור הלילה המיד באופן זה כגון שראתה בטי' בניסוב וכו' באייר ובני' בסיון וחורה וראתה בטי' בהמו' ובטי' באב ובני' באלול ועוד חורה וראתה בטי' בתשרי ובטי' במרחשון ובטי' בכסלו קבעה לה וכן בדילוג לעולם החשוש מ"ו כחדש זה וכו' וכו' וכו' וכו' בשלישי ואח"כ חורה ג"כ לט"ו ולט"ז ול"ו וכו' וכן לעולם ולכאורא לדיעה ראשונה שבסעי' מ"ו דרך גס כאן ר' חרשים ויש מי שכתב כן בפירוש [תוס' א] אמנם מלשון המור והש"ע בסעי' ח' לא נשמע כן דא"כ לא ה"ל לכתוב כל כך ולכן יותר נראה כפי שאמר דבכאן הכל מודים דגם ראייה ראשונה מן המניין כיון שהושלש ג"פ בשלוש דהיינו כמי ג"פ ביום שזה בחדש [ט"ז ס"ד סק"ך] ולענ"ד נראה דבפעם הראשון מהשלישי הוכיח שהיה לה וכן מקודם רבכ"ה הכל מידים כמו שכתבנו ובהשנישם ובהשלישי א"כ לזה כתוב דכל השלשה ומנייה הם כאחד אחריו שמשולשים הם ונתייבא דהיינו כיום אחד כלל בחדשים בכלל [ומ"ס סעי' נסקי' אולי לפת"ל ס"ה כ"פ א"כ לכתוב כג' פעמים ודוק]:

כ"א ראתה באחד בל"ח ובאחד בסיון ובאחד באב קבעה לה וכן ר"ח לדילוגים ובכאן הכל מודים דדי בני' כיון דכולהו ביום אחד כר"ח [ט"ז סק"ך] ויש חולקים בזה ואינו עיקר [ע"ש סק"ך] וכן מבואר בב"ע להראב"ד ו"ל וכן הדין כשראתה ג' פעמים בכל ג' ר"ח כן לעולם וכלל הדברים שהג' פעמים צריכים כולם להיות שוות אבל אם פעם אחד אינו שיה כגון שראתה באחד בניסוב ובאחד באייר ובאחד בתמוז ולא ראתה באחד בסיון לא קבעה לה וכן וכן אם ראתה בטי' באייר ובטי' בסיון לא קבעה וכן כיון שסירגה שני ימים בשלישי שלא ראתה עד י"ח בו ואפילו אם היה לה וכה קבוע ביום י"ד קודם לכן אינו וכן [ט"ז סק"ך] וכן משמע בג"מ ס"ד: ע"ש] וכן אפילו ראתה בטי' בתמוז או כלום כיון שאין הדילוגים שיים בג"פ [ט"ז סק"ך] אא"כ חורה וראתה כך באב וכן פשוט הוא שאם בין ימים אלו יש הפלגות שווה דהוה וכן הפלגה אם היו ג' הפלגות [ט"ז]:

כ"ב וכן הדילוג אינו דומה לשאר וסתות שחוששת בהן אפילו בפעם אחת כמו שכתבנו וכן הדילוג אינו כן כמ"ש המור והש"ע בסעי' י"א ו"ל דיגה פעם אחת או שהיה אינה חוששת לדילוג אף ע"פ שחוששת לשאר וסתות בפעם אחת אינה חוששת לוסת הדילוג עד שהקבענו עכ"ל ואפילו היה לה וכן קבוע מקודם לכן שקודם הראשון מ"ם אינו בלום

כ"ג וכן הסיווג כיצד שסירגה חדש אחד ולכן אין לומר שראתה בר"ח ניסוב ובר"ח סיון ובר"ח אב דמנ"ל לקרותו סיווג שמא כן דרכה לראות בשני חדשים אלא וסת הסיווג מקרי כגון שהיה מדרכה לראות בכל חדש וראתה שבת אדר ניסוב ועתה סירגה לשני חדשים שראתה בסיון ובאב ולכאורא אם נחשוב ניסוב ג"כ והיינו שלשה פעמים בסיווג והענין דבשלמא בוסת הדילוג שאין הימים מפגי הוה כהפלגה שאין הראשון מן המניין אבל בסיווג דכולהו ביום אחד היו גם הראשון מן המניין [ט"ז סק"ך] וי"א דרוקא כשעדיין לא קבעה לה] וסת בני' פעמים בכל חדש שראתה רק בר"ח אדר ור"ח ניסוב אבל אם ראתה גם בר"ח שבת אין ניסוב מן המניין ושדין ליה בהר הוסת הקבוע [ט"ז סק"ך] ולפ"ד דגם כפי"ו סוכר כן ולא ה"ל לכתוב וי"א שיש ספק בזה [ט"ז סק"ך] וראיה לומר ס"ב [ט"ז]: גבי שור שמגש ע"ש אך בבאן אפשר לומר כיון דכל השנים דרכן לראות בכל ל' יום וכן בבאן אין ניסוב מן המניין כיון דהוה כסתם נשים אין לחושבו ככלל הסיווג ומ"מ צ"ע לדינא [ג"מ סק"ך] וכן בסעי' ד' חס על הר"ח דהיינו ספק א"כ עתה כיון דהוה ספקא דכתיב לך לקולא ולא תשיבין ליה רק וסת הסיווג ולא ליק' לתקנה כגמי הד"ד ע"ש ודוק]:

כ"ד ו"ל רבינו הב"י בסעי' י"ב וסת הסיווג ראייה ראשונה מן המניין לדברי הכל ומה"ש שהרחיקה ראויהיה אלא שלענין חשש וסתה בתחלה הוא שיה לדילוג שאינה חוששת אלא מר"ח לר"ח הסמוך לו כגון שראתה בר"ח ניסוב חוששת לר"ח אייר ואם לא ראתה עד ר"ח סיון חוששת לר"ח המזו הסמוך לו ואם לא ראתה בר"ח המזו אינה חוששת לר"ח אב אע"פ שהן הפלגה שני החדשים בעין ההפלגה הראשונה מפני שהפסקת החדש הב' ביטלה ראיית החדש הראשון וראיית החדש השלישי היא ההחלה וסת חוששת לר"ח הסמוך ולא יותר עכ"ל ביאר הדברים אע"פ דבכל וסת ההפלגה חוששת אף כשלא קבעה ג"פ זהו בשאר הפלגות אבל בהפלגות החדשים הרוב נשים רואות כל חדש לא חשבוין לה להפלגה אלא לביטול [וכ"ז מ"ש סק"ך] ויש מי שר"ל דמייירי כשאחד מלא ואחר חסר ושני חדשים האחרים היו שניהם מלאים או שניהם חסרים ואין ההפלגות שוות לענין שחוששת לר"ח אב ובסת חוששת לב' אב וזה משכחת לה רק בימי החורף דחשון וכס"י פעמים מלאים פעמים חסרים ובש"ע שכתוב חרש החסה לאו דוקא הוא [ח"ד סק"ך] והדוקא מבואר והעיקר כמ"ש [וכ"ז סק"ך] לשיטת האומרים דוסת סמוך ווסת סמוך ע"י דמיס

כ"ג כמ"ס בסעי' י' לכל להס'ך דעיקר הוא וסת סמוך ו"ס כפאטו דלכן לא חייסוין כחן לספלגס ודוק]:

כ"ה כל קביעות וסתות של הימים צריכים להיות כל הראיה בעונה אחת כולם ביום או כולם בלילה אבל אם מקצתם בלילה ומקצתם אף ביום וראתה הלילה שהם יום אחד מ"ם לא קבעה וסת ואינה חוששת אלא להאחרון כדון וסת שאינו קבוע שחוששת לו ו"ל המור והש"ע סעי' י"ג אין האשה קובעת לה וסת אפילו ראתה ג' חדשים זה אחר זה אא"כ יהיו כולם בעונה אחת ביום או בלילה ואם ראתה ג"פ ביום והרביעית בלילה או ג"פ בלילה והרביעית ביום חוששת כיום ובלילה מפני חשש הוסת הראשון [הקבוע] ומפני חשש השני שהוא האחרון ואם ראתה פעמים ביום ופעמים בלילה שלא על הסדר ולא קבעה אחר מהן ג"פ או שחראתה הראשונה ביום וג' האחרונות בלילה או הראשונה בלילה וג' האחרונות ביום או ג' בזה וג' כוה חוששת לאחרונה בלבד עכ"ל [וכל הדברים מוכינים כפי הדגים שכתבנו ודומה להן לכן שלא על הסדר אינו מוכן וכו' כמיומר ודוק]:

כ"ו ובלע"ד כבוד הדין הוה שכולם יהיו בעונה אחת בכל וסתות הומנים כן הוא גם בוסת הפלגה ואם ראתה היום ביום ולסוף ר' יום ג"כ ביום עד ר' פעמים קבעה לה וסת אבל אם בשנייה או בשלישית או רביעית ראתה לסוף ר' יום בלילה אין כאן קביעות וסת של הפלגה כלל וחוששת רק לאחרון לעונה בינונית וזה שכתבו המור והש"ע ג' חדשים תרא מינייהו נקמו ור"ה לכל הוסתות כדמוכח סמקור הדין גם כענין להראב"ד [סו"ט כ"ז] ו"ל הוסתות שהם הלויים בימים וכו' אינה חוששת אלא ביום וכו' עכ"ל הרי על כל וסתות הומן קאי ואין לומר דוסת של הפלגה נחשב עונות דהפלגה ואם ראתה היום ביום ולאחר ר' בלילה נחשב כמה עונות יש בהם ותחיש כך בהשלים מספר העונות דא"ל לומר כן דכל מספר הוסתות הוא לימים ולא לעונות ועוד דא"כ בסלה לה האי כללא שהראיות צריכים להיות שוים כולם ביום או כולם בלילה והוה להם לפרש ועוד דאם בחר עונות יהיה אדרבא דווקא להיפך דלונמא כשהיום ראתה ביום ולסוף ר' בלילה כשהחשוש למספר העונות יבא החשבון ליום דווקא ואח"כ ללילה דווקא וכן חזר חלילה ואם כן הוה בוסת הפלגה כששני פעמים הראשונים לא יהיו שוים והיה הכלל להיפך ואיך אפשר לומר כן וראייתו לאחד מהגדולים שכתב דבוסת של הפלגה לא חיישין לוסת העונה [וכ"ז ס"ז] ומהיני על זה ולענ"ד נראה עיקר כמה שכתבתי [ע"ש סק"ך] וזה נראה ביום ונספלגס לאסוסי גליס דלריכס לחוס לאוסס עונס וסקסס על זס ע"ש עסיסיני מלד דודולי ככס"ג א"ל לחוס כלל לספלגס אלל לעניס בניטס ודוק]:

כ"ז ודע דרבינו הרמ"א בסעי' י"ג האריך הרבה בענין חוששת הוסתות ומקורו מדברי הרמב"ן שהביא המור ורבתה בזה המחלוקת ע"כ מצרתי להביא מקודם, דברי המור בשם הרמב"ן ו"ל וסת החדש חוששת לו בתחלתו כפעם אחת אבל וסת ההפלגה א"א לחוש לו עד שראתה ראייה שנייה שהרי אינה יודעת לאיזה יום היא ספלגת נמצאת אומר שהראיה ליום ר"ח ניסוב חוששת לר"ח אייר ראתה בו חוששת לר"ח סיון ראתה בו וקבע וסת לראשי החדשים לא ראתה לר"ח סיון נעקר וסת של ר"ח וחוששת לשני בסיון אפשר שהראיה ותקבע וסת להפלגה מלא ללא שהרי ראיית ר"ח ניסוב ואייר שווה בהפלגה לראייה ב' בסיון שניסוב מלא ואייר חסר עכ"ל וש"ס שזה שאמר חוששת לר"ח אייר ראתה בו חוששת וכו' כונתו על יום ב' דר"ח אייר שווה עיקר הראש חרש דממנו מתחיל המניין דאייר אבל יום ראשון דר"ח אייר הוא יום שלשים לניסוב כידוע וכ"כ אחר מגדולי המפרשים [כ"ז]:

כ"ח ודוסף לומר דאע"ג דאם ראתה בר"ח ניסוב וכו' דר"ח אייר ובר"ח סיון הוקבע לה וסת לר"ח היינו מעמא דכיון דראתה שני פעמים בר"ח גמור חליגן הוסת גם ביום א' של ר"ח ואמרין דהיום שקורין בו ר"ח גרים ראייתה אבל לחוש לו לכתחלה לא חיישין אלא חוששת ליום השני של ר"ח [ט"ז ס"ט] אבל יש שפירשו דגם חוששת לשני הימים של ר"ח אייר [פריסס לוח כ"ג] והוה כמו שכתבנו בסעי' י"ב ע"ש ואין הכרע דבכר ומסתומא לשון הפוסקים משמע דכל יום ר"ח הוה לממרי כר"ח גמור וכן מסתבר שהרי באמת כל חדש אינו מניע לשלימות הימים דכל חדש הוא כ"ג ימים וי"ב שעות והשצ"ע חלקים דמהאי מעמא אנו עושים חדש מלא וחדש חסר וכל יום א' דר"ח ברובם יש בהם מקצתו מן חדש חסר וכל יום א' מחשבין אותו כחשבון וזהו שאמרו חו"ל במגילה [כ"י]: מנין שאין מחשבין שעות לחדשים וכו' לפי פ"י הרמב"ם ברפ"ח מקדוש החדש ע"ש וגם לפי פירש"י במגילה שם מוכח כן ע"ש אבל בעצם גם יום ראשון דר"ח שייך מקצתו לר"ח הבא וא"כ פשיטא דבוסתות שהולך אחרי זמן הלבנה מילואה וחסרונה שהוא כמו ראש חדש השני וכן יש להורות לענ"ד:]

כ"ט וזה שכתב דאם לא ראתה צריכה לחוש לשני בסיון משום חשש וסת הפלגה אין כונתו דוולה זה אין לה לחוש דהא פשיטא דכל זמן שלא נקבע לה וסת בני' צריכה לחוש לוסת הבינוני שהוא יום ל' או ר"ח כפי הדיעות שכתבנו לעיל אלא כונתו דגם ליום ב' יש לחוש [כ"ז] וזה שכתב דנעקר וסת של ר"ח ה"פ דנעקר משום וסת קבוע ודינו כאינו קבוע [ט"ז]:

ל עוד כתב המור בשם הרמב"ן ולעו"ס חוששת חוששת

7 טו

ישון הרמב"ן וכו' נמצאת אומר שהרואה ליום ראש חודש ניסן חוששת לראש חודש אייר. נראה דחוששת לשי הימים דראש חודש, ביום ראשון חוששת לפי שהוא יום שלשים לראייתה שהוא עונה בינונית דחוששת לו כיון שלא קבעה לה וכן וזו שני דראש חודש חוששת משום

ראש חודש לכיון דראתה נ"ח ניסן חוששת שמה תקבע לה ופת שלש פעמים בחד נמוש. ראתה נ"ח אייר חוששת לנ"ח סיון, פירוש דאם ראתה ביום ראשון דראש חודש פשיטא דחוששת ליום כ"ט באייר שהוא יום שלשים לראייתה ואין נריך לפרש, אלא שאם לא ראתה אלא ביום שני דראש חודש נריך לפרש דחוששת לנ"ח סיון משום תרומתו משום ופת דראש חודש ומשום שהוא יום שלשים לראייתה, ואם ראתה נ"ח סיון קבעה לה ופת לראשי חדשים, שהרי ראתה בחד ניסן ובחד באייר ובחד בסיון ולא תלין ראיית אחד בסיון לפי שהוא יום שלשים לראיית אחד באייר אלא קבעה לה ופת לראש חודש, אבל אם לא ראתה באייר בסיון נעקר ופת דראש חודש ושם אינה חוששת לנ"ח תמו אלא חוששת לנ" סיון אפשר וכו', ומשמע דאם ראתה נ"ח ניסן וזו

ראשון דנ"ח אייר וזו כ"ט באייר לא ראתה דחוששת לנ"ח סיון אע"פ שהוא יום ל"א לראיית יום ראשון דראש חודש לון שמה יום ראש חודש הוא הגורם לראייתה ואם ראתה נ"ח סיון קבעה לה ופת דראש חודש וחוששת לנ"ח תמו לשני הימים דראש חודש. והיכא דראתה נ"ח ניסן וזו שני דנ"ח אייר ובשני בסיון דאיכא שתי הפלגות מל"א לנ"א ונעקר ופת דראש חודש מ"מ כשיגיע נ"ח תמו חוששת ביום שני דראש חודש משום שהוא יום שלשים לראיית נ" בסיון וחוששת נמי לנ" בתמו לפי שהוא יום ל"א שיה שתי הפלגות הראשונות:

עשרים יום מכ' בניסן עם יום כ' בניסן ויום ט' באייר נכלל: ואם תאמר הא קיי"ל בוסת שלא נקבע ג' פעמים אע"פ שראתה בו פעם ושנים הוא נעקר בפעם אחת וכן מצאנו בדבריו נסמך שכתב עבר יום עשרים ולא ראתה שוב אינה חוששת כלום להפלגה והשתא מכיון שאחר שראתה בחד בניסן ראתה עשרים בו כבר נעקר ופת של ראש חודש ואינה זריכה לחוש לו ואם כן מאיזה טעם כתב חוששת לנ"ח אייר וכן קשה על מה שכתב שאם ראתה נ"ח באייר חוששת לעשרים בו שמה זימי החודש תקבע ופת ואמאי הא כיון שראתה נ"ח לאייר נעקר ופת של כ' לחודש ואינה זריכה לחוש לו וי"ל דטעמא דאף על גב דראתה ראייה שנייה כ' בניסן לא אמרינן דנעקר ופת דראש חודש היינו מפני שאף על פי שראתה ביום אחר זריכה לחוש ליום שראתה בו קודם עד שיגיע יום הראוי לראות בו ולא תראה הלכך כיון שעדיין לא הגיע נ"ח אייר אף על פי שראתה כ' בניסן איכא למיחש שמה כשיגיע נ"ח אייר תראה ותקבע לה ופת לראש חודש ומהאי טעמא נמי אף על פי שראתה נ"ח באייר חוששת לעשרים בו כיון דעדיין יום כ' לחודש לא הגיע איכא למיחש ששיגיע כ' בחודש תראה ותקבע לה ופת כ' לחודש והאי דאקדמה וחזאי דמיס יתירס דהו זב

פרישה

(כא) אב"א איתיה הראשונה ביום החודש והשנייה בל"ה והשלישית ביום. לאו דוקא דהוא הדין אם היו שתי ראיות בלילה. וי"ל נמי דלרבותא כתב כן דלא חיישינן שמה קבעה ופת ליה פעם בלילה פעם ביום חוזר חלילה: (כב) ישון הרמב"ן ופת החודש חוששת לו בתחלתו בפעם אחת וכו'. כבר נחנא זה גריס סימן זה ולא שמה רבנו אלא מפני מה שכתב לא ראתה לראש חודש סיון נעקר ופת וכו'. עד כאן הגייה עד נמצאת אומר שהרואה ליום ראש חודש ניסן חוששת לראש חודש אייר. דוק בכל הסוגיא ולא תמלא שחששו אלא לימי החודש דהיינו ליום הראייה בחודש הנא אחריו אבל לא חששו לימי השבוע דאם ראתה ביום ראשון לא הריכו לחוש ביום ראשון הסמוך הנא אחריו ואפילו לדין דקבעין ופת זימי נדה וזיכה לא מנינו חששא זו ואף לא מנינו חששא כזו אף שקבעה וראתה שלש פעמים ביום ראשון זה אחר זה ואף שיש נפק"מ גם לדין לזן דהיינו אם ראתה שלש פעמים זה אחר זה לענין עקירה דלריכה למיחש שלש פעמים ביום ראשון זה אחר זה אפילו לא ראתה מיהו קבעה נראה לי דלריכו להמיר לדין, ומה שכתב רבנו בסוף סימן זה בשם הרמב"ן לדין אם ראתה

הגהות והערות

[ג] בש"ח ערוך העתיק דין זה בלשון ג' ראשי חדשים, וכן הוא ברמב"ן (פ"ה ה"י) במהדורה מכת"י שלשונו דומה ללשון הטור (וכרמב"ן הרגיל נדפס בטעות ג' ד' חדשים). ולפי זה מוכח דמירי בוסת החודש, ועיין לחם ושמלה ס"ק כא שכתב שדקדקו לכתוב דין זה בוסת החודש דוקא אבל בהפלגה ליכא דין זה וחלק על הנודע ביהודה (תניינא ס"י פג) שדקדק מלשון הרמב"ם המוכח בכ"י שסחם וכתב "הוסחות שהם תלויים בימים" דמירי גם בוסת הפלגה עיי"ש, ועיין פתחי תשובה סק"ט ובהערה שם: [ד] עיין פירושו בפרישה אות כה: [ה] כתב בדברי חמודות על הרא"ש (פ"ט דגדה דף פו ע"א סוף אות כז) שיש

הוסת הראשון ומפני ששם השינוי שהוא אחרון ואם ראתה פעמים ביום ופעמים בלילה שלא על הסדר או שמראה הראשונה ביום ושלוש האחרונות בלילה או הראשונה בלילה ושלוש האחרונות ביום או שלש בזה ושלוש בזה חוששת לאחרונה בלבד עכ"ל:

(בג), (גו) ישון הרמב"ן (פרק ה ה"י בא"כ) ופת החודש חוששת לו בתחלתו בפעם אחת אב"א ופת ההפלגה אי אפשר לחוש לו עד וכו'. כבר נחנא זה נתמלת הסימן ולא שנאו רבינו אלא מפני מה שכתב לא ראתה לנ"ח סיון נעקר ופת של ראש חודש וחוששת לשני בסיון וכו' ודברים אלו שכתב חוששת לשני בסיון ברורים הם ומסתבר טעמיהו ומכל מקום נריך לנאר שמה שכתב חוששת לשני בסיון משום דחיישינן שמתקבע מל"א לנ"א לאו למימרא שאינה זריכה לחוש ליום אחר לזן שהרי היא זריכה לחוש ליום שלשים שהרי אין לה ופת קבוע וכל שאין לה ופת קבוע חוששת ליום שלשים כמו שנחנא ומה שכתב נעקר ופת של ראש חודש היינו לומר שאף על פי שינוא ראש חודש ביום שלשים לראייה אין לו דין ופת קבוע לה]

אבל יש לו דין ופת שאינו קבוע לחוש לו מיהא: ויעורר חוששת חששות ה"ל ופת החודש וההפלגה עד שתקבע לה אחד מהם שלש פעמים כדינו כיצד ראתה באי' בניסן ובעשרים בו חוששת א"א באייר מפני ראש חודש ניסן וכו'. טעמו מפני ששתי ראיות אלו יש לחוש לשלשה מיני וסתות כי מפני שראייה ראשונה בראש חודש יש לחוש שמה תקבע לה ופת בראש חודש ולפיכך חוששת לאחד באייר ומפני שראייה שנייה הימה כ' בניסן יש לחוש שמה תקבע כ' לחודש ולפיכך חוששת לנ" באייר ומפני שראייה ראשונה לשנייה עשרים יום יש לחוש שמה תקבע להפלגת עשרים יום ולפיכך חוששת לנ" באייר שהוא מופלג ואם וזנים הוא נעקר בפעם אחת וכן מצאנו בדבריו נסמך שכתב עבר יום עשרים ולא ראתה שוב אינה חוששת כלום להפלגה והשתא מכיון שאחר שראתה בחד בניסן ראתה עשרים בו כבר נעקר ופת של ראש חודש ואינה זריכה לחוש לו ואם כן מאיזה טעם כתב חוששת לנ"ח אייר וכן קשה על מה שכתב שאם ראתה נ"ח באייר חוששת לעשרים בו שמה זימי החודש תקבע ופת ואמאי הא כיון שראתה נ"ח לאייר נעקר ופת של כ' לחודש ואינה זריכה לחוש לו וי"ל דטעמא דאף על גב דראתה ראייה שנייה כ' בניסן לא אמרינן דנעקר ופת דראש חודש היינו מפני שאף על פי שראתה ביום אחר זריכה לחוש ליום שראתה בו קודם עד שיגיע יום הראוי לראות בו ולא תראה הלכך כיון שעדיין לא הגיע נ"ח אייר אף על פי שראתה כ' בניסן איכא למיחש שמה כשיגיע נ"ח אייר תראה ותקבע לה ופת לראש חודש ומהאי טעמא נמי אף על פי שראתה נ"ח באייר חוששת לעשרים בו כיון דעדיין יום כ' לחודש לא הגיע איכא למיחש ששיגיע כ' בחודש תראה ותקבע לה ופת כ' לחודש והאי דאקדמה וחזאי דמיס יתירס דהו זב

מט"ו לט"ו שלש פעמים זה אחר זה ופת הוא הדין שלש פעמים ביום ראשון זה אחר זה ולאו דוקא קאמר שהרי על כרחך ט"ו לאו דוקא דהא ימי יזכה מתחילין ביום השמיני לראייתה דהיינו כל יום ראשון זה אחר זה וק"ל: (כג) חוששת לראש חודש אייר. פירוש ליום ראש חודש שני שבו מתחילין למנות ובו התמלת החודש שיום ראש חודש הראשון הוא נמשך מחודש שעבר וזהו פשוט אבל בלחמת זריכה לחוש גם כן ליום ראשון שהוא יום שלשים שהוא שיעור עונה בינונית וכמו שכתב בית יוסף בסמוך: (כד) הוקבע ופת לראשי חדשים. פירוש לענין שלא זריכה לחוש ליום ראשון של ראש חודש תמוז אלא ליום שני שהוא ראש חודש גמור וכן יש נפק"מ לענין עקירה דמפורש לקמן: (כה) וחוששת לשני בסיון וכו'. וגם ליום שלשים לראייתה זריכה לחוש שהרי אין לה ופת קבוע וכבר כתב הדין שמי שאין לה ופת חוששת כל פעם ליום שלשים שהוא עונה בינונית. בית יוסף. ונראה דרובא לומר דאם ראתה אחר כך ביום שני בסיון או ביום אחר זריכה לחוש שלשים יום מאותה ראייה וק"ל: (כו) ויעורר [חוששת] חששות ה"ל ופת החודש וכו'. עיין בסמוך פירושו:

נגמסו כמה שכתב הב"י שיש לו דין אינו קבוע, עיין ברש"י הסימן (גא) בכ"י ד"ה ומ"ש בשלא קבעתו: [ז] עיין כעין זה במפרשי השו"ע באו"ח סימן נה ס"י (מ"ב ס"ק מה) וסימן תקס"ח ס"ז (מ"ב ס"ק מב) ובאבן העזר סימן קכו ס"ו, מ"ש בענין א' דראש חודש לגבי דינים אחרים: [ח] אין כוונתו כמו לדין המוזכר לעיל שפירושו לדין דקובעת בימי זיבה, אלא כוונתו לדין דקיי"ל כרכי וירא דעל כל טיפת דם יושבת ז' נקיים וא"כ בלאו הכי לא חוכל ליטהר עד ליום א' הבא, על זה כתב דמכל מקום יש נפק"מ וכו' ואם כן היה לו להטור להזכירו, כן נראה לפרש דברי הפרישה:

12

הוא לח) ולא קציעות וסת: אב"ד קשה דאם כן היאך כחזקת חוששת לאחד באייר מפני ר"ח ניסן ואם לא ראתה חוששת לתשעה צו לשיעור הפלגה של עשרים דמשמע שאם ראתה בראש חודש אייר אינה צריכה לחוש לתשעה צו ואמאי הא כיון שעדיין לא הגיע יום עשרים לראייה שנייה איכא למיחש שמה תקבע וסת להפלגת עשרים יום וי"ל דכיון דראייה ראשונה הימה בראש חודש אילו הימה חוזרת לראות בראש חודש הקמון כדינו (כו) כיצד ראתה באחד בניסן ובעשרים בו ראשון דר"ח אייר וציוס כ"ט אייר לא

ראתה בראש חודש היא עיקר ובה הולך הוסת ליקבע ולא חיישין לראייה שנייה שראתה בראש חודש דאמרינן מקרה הוא ודמים יתרים הוא דאיתוספו צה (*א) הלכך אינה חוששת לא לט' באייר [ן] ולא לעשרים צו וכשלא ראתה בר"ח אייר שהוא וסת הראייה הראשונה איגלאי מילתא דראייה שנייה לא הימה צמקרה וצריכה לחוש לוסת הפלגת הימים ולוסת הפלגת ימי החודש: א"ך מה שכתב וכן היא חוששת לשניהם עד שתקבע וסת ההפלגה בארבע ראיות או וסת החודש בשלש עד שתקבע האחד בעקירת פעם אחת איני יודע טעמו שאף על פי שלא קבעה וסת אחר בשלש פעמים אינה צריכה לחוש לשניהם דמכיון ששינתה ראיומה פעם אחת נעקר וסת ראשון ממקומו ועוד שמה שאמר עד שמתקרב האחד בעקירת פעם אחת נראה כקוטר למה שאמר בתחלה עד שתקבע וסת ההפלגה בארבע ראיות וכו'. ושמה י"ל דהכי קאמר חוששת לשניהם עד שיקבע מאן אחד מהם כהלכתו אם הוא וסת ההפלגה בארבע ראיות ואם הוא וסת החודש בשלשה והשני לא נקבע בשלש פעמים דאז איגלאי מילתא שאותו שנקבע בשלש פעמים הוא העיקר וכהיא דסוף פרק קמא דנדה (ה). דקפנה בחד בשבת וחזאי וקפנה בחד בשבת וחזאי

מבן ובשבת קפנה ולא חזאי ולחד בשבת אחרתא חזאי בלא קפינה דאיגלאי פעמים חוששת לשניהם עד שיעקר אחד מהם פעם אחת דאז אינה חוששת אחד מהם בשלש פעמים נלי שיעקר חצירו פעם אחת כגון שלא ראתה צט' לאייר וראתה מדן צט' לקיטן ונעשרים צו דהשאה היי ראתה שלש פעמים לוסת החודש מהן ושלש פעמים לוסת ההפלגות ועקירה הראשונה שלא ראתה צט' לאייר אינה חוששת עקירה לפי שעדיין היינו

דרכי משה

ואיך דבריו נראין חדא דהא אמר לקמן בסמוך וכן חוששת לשניהם עד שתקבע וכו' שמע מינה דקודם שתקבע וסת אחד ג' פעמים חוששת לשתייהן ועוד דהא קאמר בסמוך ראתה בט' או לא ראתה וכו' שמע מינה דאע"פ שראתה שתי פעמים להפלגת עשרים אפילו הכי חוששת לימי החודש בצריכה לחוש לעשרים באייר והוא הדין אפילו הכי אף על פי שראתה באחד באייר אפילו הכי צריכה לחוש לתשעה צו משום ראיית כ' בניסן והא דנקט לא ראתה באחד באייר נראה לי דלרבנותא קאמר דאע"ג דנעקר וסת של ראש חודש מ"מ צריכה לחוש לט' לשני כל זמן שלא נעקר פעם אחת. ועוד האריך בית יוסף בפירושו דברי הרמב"ן וגמגם בהן הרבה והם כפשוטן כאשר כתבתי דלעולם חוששת לשניהם אם לא נעקר אחד מהן פעם אחת עד שתקבע אחד מהן ואז אינה חוששת לשני כל זמן שלא קבעה אותו ג"כ הן שתקבע תחלה וסת הפלגות כגון שראתה פעם אחת בהפלגה קודם שמתחלת וסת ימי החודש דאז וסת הפלגה קודם כגון שראתה ראש חודש ניסן ולא ראתה בראש חודש אייר וראתה יום ב' בו דאז הפליגה ליום ל"א

פרישה

(כו) כיצד ראתה בא' בניסן וכו'. וזה הכיול מחדש לנו שני דברים ומשום הכי שיהא זמן הראיות דמתחלה כתב אם ראתה בכל ראש חודש ואחר כך כחזקת חוששת לראש חודש. הראשון נמה שכתב ואם לא ראתה חוששת וכו' דדוקא "אם לא ראתה" קאמר ועל פי שאפרש והשני שצריכה לחוש לשתי וקמות דמועד דזה לא נשמע בגוונא קמא:

חדושי הגהות

[ן] עיין בש"ך א"ק ל"א:

הגהות והערות

לח) וכדאיתא בענין אחר בגמ' נדה דף לט ע"ב: לט] לחוש לשני ר"ל לחוש לכ' אייר, כלומר והוא רבותא דס"ד דאמרינן דכיון דראתה כבר שתי הפלגות של כ' (דהיינו מא' עד כ' ניסן ואח"כ בט' אייר) בלא ראיות נוספות, איגלאי מילתא דראיית כ' ניסן משום הפלגה ולא משום וסת החודש קמ"ל דחוששת לכ' אייר, אבל אילו היתה רואה גם בא' אייר שהוא הפלגת י"ב מבי' ניסן אין זה רבותא כל כך מה שחוששת גם לכ' אייר, דכיון דחזינן שאין וסתה מסודר רק להפלגות כ' חיישין לכולהו (ממשמעות ערוגת הבושם ס"י סב): [מ] עיין בט"ז ס"ק יט שכתב ג"כ כדרכי משה, וברגול מרבבה שם הקשה עליו דהוה ליה למימר שראתה א' י"ד וכ"ז בניסן א' וי"ד באייר שאז החשבון מכוון להפלגת י"ד ימים עם ימי הראייה (או צ"ל כ"י בו): [מא] ור"ף ועל פי מה שפירש אח"כ דהאי "עד" פירושו אף, וכאן העתיק לשון הטור וסמך על מה שכתב בסוף "ויישוב הלשון כך הוא חוששת לשניהם אף וכו'" (תפארת למשה) ועיין בהערה ג: [מב] פ"טנינו בגמרא תיבות "ובשבת קפנה ולא חזאי" מוקפים סוגריים, ובהגהות הגר"א כתב שם דלא גרסינן לה, ועיין דרישה

ובראש חודש סיון חזרה וראתה וגם ראתה בו יום ד' דאז יש לה שתי הפלגות ל"א ובראש חודש תמוז חזרה וראתה גם ראתה בו כיום ה' תמוז דאז קבעה וסת הפלגות ולוסת החודש עדיין לא נקבע ואינה צריכה לחוש עוד לראש חודש אב רק לו' באב שהוא וסת הפלגות אבל כל זמן שלא נקבע אחד מהן חוששת לשניהם כל זמן שלא נעקר אחד מהן פעם אחת והוא הדין אם קבעה תחלה וסת ימי החודש קודם שתקבע וסת ימי ההפלגה שאינה חוששת לוסת הפלגה לאחר שקבעה וסת ימי החודש כן נראים לי הדברים כפשוטן ולא הארכתי רק שראיתי לבית יוסף שהאריך בזה בקושיות ותירוצים גם כתב שאי אפשר שתקדים וסת הפלגות לוסת ימי החודש (או) [בלא] שתעקרנו פעם אחת וכו' ואינו נכון בעיני ועוד דיותר בנקל נוכל למצוא שתקבע וסת הפלגות קודם לוסת החודש כגון שהיתה רואה בראש חודש ניסן וי"ד בו וחזרה וראתה לאחר י"ד וראתה גם כן בראש חודש אייר וכי"ב מן בו דאז קבעה וסת הפלגות ווסת החודש עדיין לא הוקבע ואינה צריכה לחוש לראש חודש סיון כן נראה לי והוא פשוט:

להלן אותי י ושם בהערה צא: [ג] ר"ף אף שאחד כבר נקבע אלא שאחד מהם לא נקבע ואפ"ה חוששין לשניהם עד שיעקר (תפארת למשה). פירושים אלו של התפארת למשה בכ"י נחוצים כדי שלא יסתרו דבריו שלהלן כתב בכ"י דאף שקבעה אחד מהם עדיין חוששת לשניהם. ולולא פירושי התפארת למשה היינו מוכרחים להגיה אח"כ ולהכניס תיבות "ועוד י"ל" להלן (קודם "חוששת לשניהם ואע"פ וכו' או סמוך לזה) שאז אין כאן סתירה כי הם שני תירוצים שונים: [מד] פ"טאורה צ"ל ב' לסיין שהרי חודש אייר חסר ואם כן מבי' אייר עד י' סיון הוא כמו מראש חודש עד כ': [מה] יש מגיהין כאן מאחר שהמספר ג' פעמים (לוסת ההפלגות) אינו מכוון, אולם לפי מה שכתב במלבושי טהרה (עיי"ש סעיף ל"ד ובפירושו הקצר סק"מ והארון סוף סק"ח) דהבי' מיירי שראתה גם בא' אייר (ולפי זה צ"ל דמה שכתב הטור עד שתקבע וכו' לא קאי על הפרט שהזכיר קודם לכן שלא ראתה בא' אייר אלא קאי על עיקר כללות הענין שראתה בא' וכו' ניסן) לפיז אין צריך להגיה, דר"ל מא' אייר יש שלש ראיות להפלגות כ' (דהיינו א' וכ' אייר וט' סיון) שהם שתי הפלגות, וראיית

Chapter Nine

The Molad

→ ¶ As the moon moves around the Earth, there is one moment that it is exactly between the Earth and the sun. At that moment the Earth faces the dark side of the moon. Already for about a day before this moment the moon has not been visible from any point on the Earth and it will remain invisible for about a day more.¹ This moment is called the *molad*, the birth of the new moon. We use the *molad* as the official beginning and end point of the cycle of the moon.²

As we learned in Chapter Seven, the cycle of the moon is 29 days, 12 hours, 44 minutes and $31/3$ seconds, so this is the amount of time between one *molad* and the next. If you know the time of one *molad* you can calculate the time of any other *molad* in history by adding multiples of 29 days, 12 hours, 44 minutes and $31/3$ seconds. For example, if the *molad* of Tishrei were Sunday at exactly 1:00 AM, then the *molad* of Marcheshvan would be Monday, 1:44 and $31/3$ seconds PM. Twenty-nine days equals four weeks and one day, which brings us to 1:00 AM Monday night.

¹ Rambam, KHC 1:3

² Rambam, KHC 6:1,3

Since the starting point of this calculation, the *molad* of the first Tishrei, was in Yerushalayim time, the result is also always in Yerushalayim time. To find what time it was anywhere else in the world when the *molad* took place you must add or subtract the time difference between that place and Yerushalayim. Even the standard time in use in Israel today is about twenty minutes behind actual astronomical Yerushalayim time. So the *molad* calculated above took place when it was about 9:06 AM in Israel, about 7:06 AM in London, 2:06 AM in New York, and 6:06 PM in Sidney, Australia. But none of this is relevant to the calculation of the calendar. All that we need to know is the moment of the *molad* in Yerushalayim time as this calculation gives it to us.

Chapter Ten

Molad Zoken

→ In the time of the Sanhedrin, a new month began only after it was possible to actually see the new moon, which we know is many hours after the *molad*. That is because there is a period of about two days between the last possible sighting of the old moon and the first possible sighting of the new moon.¹ The *molad* is roughly in the middle of this period during which the moon is not visible. But the fixed calendar that we use when there is no Sanhedrin does not depend upon sighting the moon. Instead, the new month begins on the day of the *molad* itself. If the *molad* occurred on Shabbos, for instance, the first day of the new month would be Shabbos even though the new moon would certainly not become visible until Saturday night and perhaps not until Sunday night. For this reason, Rosh Chodesh is usually a day earlier than it would have been were there a Sanhedrin.²

The fixed calendar differs also in that it takes into account only the *molad* of Tishrei. The day of Rosh Hashanah is determined by the *molad* of Tishrei. For the rest of the months, even though the *molad* is announced on the Shabbos before Rosh Chodesh, the day of Rosh Chodesh is determined not by the

¹ Rambam, KHC 1:3

² Rambam, KHC 5:2

→ *molad*, but by the fixed order of 29 and 30 day months. This system of alternating 29 and 30 day months provides that each successive month will also begin approximately on the day of the *molad*.

There are, however, certain situations in which Rosh Hashanah does not fall on the day of the *molad*. Instead, it is postponed until the next day or the day after. The first such situation is when the *molad* occurs after 12:00 noon. A *molad* that occurs after noon it is called a *molad zoken*, an old *molad*, and Rosh Hashanah is postponed until the next day. The reason for this postponement is that when the *molad* occurs after noon it is not possible for the new moon to become visible anywhere in the world on that day. But when the *molad* occurs before noon, even though the new moon may not be visible in Eretz Yisrael that day, at some point west of Eretz Yisrael, where the sun will not set until several hours later than it did in Eretz Yisrael, it may be possible to see the new moon that day. It is therefore justifiable for the fixed calendar to set Rosh Hashanah on the day of the *molad* itself as long as the *molad* occurs before noon. If it is a *molad zoken* however, and the new moon will in no way become visible on that day, Rosh Hashanah cannot begin until the next day.³

This is the first of four situations in which Rosh Hashanah is postponed from the day of the *molad*. In these situations we say that Rosh Hashanah is *nidcheh* - pushed off. The rules that govern these situations are called the four *dechios*.

The second *dechiah* prevents Yom Kippur from falling the day before or the day after Shabbos. This is avoided so that there not be two days in a row on which it is forbidden to prepare food or do the other sorts of work that are permitted on Yom Tov.⁴ Since Yom Kippur is one week and two days after Rosh Hashanah, Rosh Hashanah cannot fall on Wednesday or Friday in order that Yom Kippur not fall on Friday or Sunday. The

³ This is the opinion of the Baal Hamaor, Rosh Hashanah 20b

⁴ Tur and SO, OC 428; Beur Halachah there; Rosh Hashanah 20a

second *dechiah* also prevents Hoshanah Rabbah from falling on Shabbos, in which case we would not be able to perform the custom of *Arava* and the seven *hakofos*. In order to prevent this, Rosh Hashanah is not permitted to fall on Sunday.⁵

There are therefore three days, Sunday, Wednesday and Friday, on which Rosh Hashanah can never fall. If the *molad* falls on one of these days, then Rosh Hashanah is *nidcheh* - pushed off - until the next day. In case the *molad* falls after noon on Shabbos, Tuesday or Thursday, Rosh Hashanah is pushed off one day because it is a *molad zoken*, and since that would put it on one of the three days on which it cannot fall, it is pushed off yet another day. In such a case we find that Rosh Hashanah has been postponed two days from the *molad*.

These two rules are formulated by the expression:

לא אד"ו ראש

ומולד זקן אל תדרש

Lo AD"U Rosh means that Rosh Hashanah cannot fall on the three days of the week, א(A) Sunday, ד(D) Wednesday and ו(U) Friday. *Molad zoken al tidrosh* means that when the *molad* is after noon it is considered as if the *molad* were actually the next day. Rosh Hashanah is the next day if it is one of the days on which Rosh Hashanah can fall, and if not, the day after. In most years, knowledge of these two *dechios* is sufficient to determine the day of Rosh Hashanah. There are two more situations in which Rosh Hashanah is postponed, but they do not occur very often. We will learn about these additional two *dechios* in Chapter Thirteen.]

⁵ *ibid*